Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН · № 130 (7270). · 8 июль, 1980 йил · СЕШАНБА · Баҳоси 2 тийин.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев дам олиш учун 5 июлда Москвадан жўнаб кетди.

Аэродромда уни Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко. А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов. К. У. Черненко, М. С. Горбачев, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков, бошқа ўртоқлар кузатиб қолдилар. (ТАСС).

КЕЧА ТОШКЕНТДА УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ БУЛДИ. УНДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЕСИЙ БЮРОСИ АЪЗОЛИГИГА КАНДИДАТ, УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ Ш. Р. РАШИДОВ ДОКЛАД ҚИЛДИ. ПЛЕНУМ УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ НАВБАТДАГИ XX СЪЕЗДИНИ 1981 ЙИЛ 3 ФЕВРАЛДА ЧАҚИРИШ ТУҒРИСИДА ҚАРОР ҚИЛДИ.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1980 йил 7 июль куни Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XVII пленуми бўлиб ўтди.

Пленум Ўзбекистон Компартиясининг навбатдаги XX съездини чақириш тўғрисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов докладини тинглади.

Музокараларда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов, В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. Н. Сивец, Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министри Н. Р. Ражабов, Избоскан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхози бўлимининг бошқарувчиси М. Шарофиддинова, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министри А. А. Уркинбоев ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленум муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилди.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими ўртоқ И. Е. Пономарев қатнашди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленумининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ НАВБАТДАГИ XX СЪЕЗДИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

I. Ўзбекистон Коммунистик партиясининг навбатдаги XX съезди 1981 йил 3 февралда чақирилсин.

II. Съезднинг қуйидаги кун тартиби тасдиқлансин:

1. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ҳисоботи.

Докладчи — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов.

2. Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг ҳисоботи.

Докладчи — Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг раиси ўртоқ Ш. Ёқубов.

3. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини ва ревизия комиссиясини сайлаш.

III. Ўзбекистон Коммунистик партияси XX съездига вакиллик нормаси КПССнинг 345 аъзосидан бир делегат қилиб белгилансин.

IV. Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XX съездига делегатлар партия Уставига мувофиқ область партия конференцияларида ёпиқ (яширин) овоз бериш йўли билан сайланади.

Совет Армияси, ички ва чегара қўшинлари партия ташкилотлари ҳисобида турувчи коммунистлар делегатларни тегишли партия ташкилотлари билан биргаликда область партия конференцияларида сайлайдилар.

ИЛҲОМБАХШ МЕҲНАТИМИЗ— КПСС XXVI СЪЕЗДИГА

Республика партия активи йиғилишидан

Партиянинг иродаси, совет кишиларининг илҳомбахш меҳнати билан яратилаётган нарсаларнинг ҳаммаси партия съездларининг нури билан чароғондир. Шу боисдан, ҳозирги кунда бутун мамлакатимизда бўлгани каби, Ўзбекистонда ҳам меҳнаткашлар КПССнинг навбатдаги XXVI съезди олдидан тайёргарликни зўр ғайрат билан кенг авж олдирмоқдалар. Республика партия активининг 7 июль куни Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида шу ҳақда гапирилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси ва аъзоликка кандидатлари, республика Компартияси ревизия комиссиясининг аъзолари, шаҳар ва район партия комитетларининг биринчи секретарлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари ҳамда партия ташкилотлари секретарлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари қатнашдилар.

Йиғилишда КПСС Марказий Комитети 1980 йил июнь Пленумининг якунлари ва республика партия ташкилотининг Пленум қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларини бажариш ҳамда КПССнинг XXVI съездини муносиб кутиб олиш соҳасидаги вазифалари кўриб чиқилди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов доклад қилди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ҳар бир съезди, деди докладчи, мамлакатимизнинг коммунизм чўққилари сари юксалиш йўлидаги шонли босқичдир. КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида ўртоқ Л. И. Брежневнинг сермазмун докладида партиянинг XXVI съезди нақадар буюк, чинакам шонли воқеа бўлажаги ҳар томонлама чуқур кўрсатиб берилди. Ўзбекистон меҳнаткашлари митинг ва йиғилишларда Марказий Комитет Пленумининг қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладида баён этилган қоидалар ва хулосаларни якдиллик билан маъқулламоқдалар. КПСС ва Совет давлатининг принципиал тинчликсеварлик йўли, тинчликни ҳимоя қилиш ва Ватанимизнинг хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги тадбирлар тўла-тўкис қўллаб-қувватланмоқда. Ҳамма жойда КПСС XXVI съездини янги зафарлар билан кутиб олиш, зарбдор меҳнат билан мамлакат қудратини мустаҳкамлаш, янги беш йиллик топшириқларини бажариш учун мустаҳкам негиз яратишга қатъий қарор берилганлиги изҳор қилинмоқда.

(Давоми 2-бетда)

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советида

СССР ВА ГФР РАҲБАРЛАРИ МУЗОКАРАЛАРИНИНГ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигиннинг, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг Германия Федератив Республикаси федерал канцлер Г. Шмидт ва федерал канцлер ўринбосари, ташқи ишлар министри Г. Д. Геншер билан ўтказган музокаралари якунларини кўриб чиқиб, Л. И. Брежнев бошчилигидаги совет делегациясининг фаолиятини тўла-тўкис маъқуллайдилар. Музокараларнинг якунлари тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга, халқаро иқлимни соғломлаштиришга, Совет Иттифоқи билан ГФР ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришга қўшилган катта ҳиссадир.

Халқаро вазият кескинлашганига ва бир қанча масалалар хусусида катта тафовутлар мавжудлигига қарамай, музокаралар натижасида иккала томон кескинликни юмшатишни зарур, мумкин ва фойдали деб ҳисоблаётганликларини мутлақо муайян қилиб айтганликлари ва унинг халқаро муносабатларда етакчи тенденция бўлишига ҳар томонлама кўмаклашиш иродасини изҳор этганликлари факти алоҳида аҳамиятга эгадир.

Совет делегацияси синалган ленинча ташқи сиёсат йўлига ва қардош социалистик давлатларнинг келишиб олинган йўлига амал қилиб, совет халқининг хоҳиш —иродасини ифодалаб, тинчликни ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш, қуролланиш пойгасини жиловлаш ва қуролсизланиш масалаларини диққат марказига қўйди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқи номидан масалаларнинг мана шу доираси юзасидан, шу жумладан ўртача олисликка учадиган ракета-ядро қуролига тааллуқли масала юзасидан бир битимга эришишга қаратилган бир қанча янги ғоялар ва конкрет таклифларни илгари сурди.

Совет томони Европада ўртача олислик қуроли тўғрисидаги масалани ҳал этишнинг энг тўғри йўллари хусусида ўзи илгари баён этган позициясини тасдиқлаб, тинчлик ва хавфсизликнинг кенг манфаатларига амал қилиб ўртача олисликка учадиган ракета—ядро қуролй тўғрисидаги масалани Американинг олдинги позицияларга жойлаштирилган ядро воситалари тўғрисидаги масала билан айни бир вақтда ва у билан узвий алоқада муҳокама қилишга киришишни таклиф қилди. Бунда мазкур масалалар юзасидан эришилиши мумкин бўлган аҳдномалар стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги Совет—Америка Шартномаси (СКЧ—2) кучга кирганидан кейингина амалда рўёбга чиқарилиши мумкинлиги назарда тутилади.

Совет томони мана шу таклифлар асосида ўзаро мақбул қарорларни ишлаб чиқиш учун янги восита яратиш мақсадида Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисидаги Вена музокаралари муносабати билан ҳам бир қанча конкрет мулоҳазаларни баён қилиб берди.

Совет Иттифоқидагилар Ғарб давлатларининг ҳукуматлари масъулият туйғусини намоён қилиб, Европа ва бутун дунё халқлари ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушадиган янги Совет ташаббусларига холис ният руҳида жавоб беришларини кутадилар.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети СССР билан ГФР ўртасидаги икки томонлама муносабатларга тааллуқли бўлган масалаларнинг музокаралар давомида кўриб чиқилиши натижаларидан мамнуният изҳор этадилар. Томонлар ўз сиёсати бундан буён ҳам тузилган шартномалар ва битимларга, аввало, 1970 йил 12 август Шартномасига доимо ва қатъиян асосланаверишни тасдиқлаганликлари иккала давлат ўртасидаги амалий ҳамкорликни ривожлантириш учун аниқ нишон бўлиб хизмат қилади.

Музокаралар давомида Москвада имзоланган СССР билан ГФРнинг экономика ва саноат соҳасидаги ҳамкорлиги асосий йўналишларининг узоқ муддатли программаси ўзаро хўжалик алоқаларини кучайтиришга ва шу тариқа улар сиёсий муносабатларининг моддий негизини мустаҳкамлашга қўшилган салмоқли ҳисса бўлади.

Тегишли совет идоралари ва ташкилотларига қабул этилган программани амалда рўёбга чиқариш учун ҳамма зарур чораларни кўриш топширилади. Бу программанинг самарали равишда татбиқ этилиши ГФР томонининг ҳам амалий ёндашишини талаб қилади, албатта.

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИНИНГ ҚАРОРИ

«КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1980 ЙИЛ ИЮНЬ ПЛЕНУМИНИНГ ЯКУНЛАРИ ВА РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ПЛЕНУМ ҚАРОРЛАРИНИ, КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ЙЎЛ-ЙЎРИҚЛАРИНИ БАЖАРИШ ҲАМДА КПССНИНГ XXVI СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛИШ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА»

Партия активининг йиғилиши «КПСС Марказий Комитети 1980 йил июнь Пленумининг якунлари ва республика партия ташкилотининг Пленум қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг йўл-йўриқларини бажариш ҳамда КПССнинг XXVI съездини муносиб кутиб олиш соҳасидаги вазифалари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, ўртоқ Л. И. Брежнев ёрқин докладининг, партия навбатдаги съездини чақириш тўғрисида Пленум қабул қилган қарорнинг юксак сафарбар этувчилик кучини уқтириб ўтади.

Актив йиғилиши партия XXIV—XXV съездларининг ҳаёт синовидан ўтган сиёсий йўлини, КПСС Марказий Комитети ва Марказий Комитет Сиёсий бюросининг шу йўлни амалга ошириш соҳасидаги самарали фаолиятини зўр мамнуният билан маъқуллайди. Йиғилиш Коммунистик партиянинг ташқи сиёсатини юксак баҳолайди ҳамда Сиёсий бюро ва шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бу йўлни изчиллик, принципиаллик билан дадил ўтказаётганини таъкидлайди.

Ленинча ташқи сиёсатнинг таъсирчанлиги коммунистик қурилиш учун тинч шароитларни яратиб беришда, халқаро вазиятни соғломлаштириш соҳасидаги, АҚШ бошчилигидаги империалистик доираларнинг ва хитойлик гегемончиларнинг қўпорувчилик фаолиятини заифлаштириш соҳасидаги курашда, социалистик давлатларнинг қардошларча иттифоқини мустаҳкамлашда, халқларнинг озодлик ва мустақиллик йўлидаги одилона курашини қўллаб-қувватлашда ижобий тарзда намоён бўлмоқда. Совет — Ғарбий Германия музокаралари совет ташқи сиёсатининг сиёсий реаллигини яна бир бор яққол намойиш этди. Унинг қатъиятини ва жаҳон проблемаларини ҳал этишга ўтказаётган таъсир кучини кўрсатди.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС XXVI съезди партия ва мамлакат турмушидаги буюк тарихий воқеа бўлиб қолади, коммунистик қурилишнинг янги босқичидаги кураш стратегияси ва тактикасини белгилаб беради, деган ишончига тўла-тўкис қўшилиб, актив йиғилиши КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежнев Пленумда айтган вазифалар ва йўл-йўриқларни республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан астойдил маъқуллайди, уларни муттасил ижро этиладиган дастуриламал деб, партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, коммунистлар, республика барча меҳнаткашларининг партия съездига тайёргарлик соҳасидаги фаолиятининг батафсил программаси деб қабул қилади.

Область, шаҳар, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари йиғилишлар ва конференцияларга тайёргарлик кўриш ҳамда уларни ўтказишда, ўртоқ Л. И. Брежнев тавсия қилганидек, партиявий ишнинг ҳамма соҳаларига-сиёсий ташкилий, идеология ишига лозим даражада эътибор беришлари, партия XXV съезди қарорларини бажариш соҳасидаги ишни ҳолисона, чуқур ва ўз-ўзини танқид асосида таҳлил этишлари керак. Партия ва хўжалик ишида яхши самра бериб келаётган ҳамма янгиликларни аниқлаш, қўллаб-қувватлаш ва оммалаштириш, мавжуд камчилик ва нуқсонларни кескин очиб ташлаш, уларни тез ва аниқ бартараф қилиш зарур.

Область, шаҳар, район партия комитетлари бошланғич партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий иши савиясини ошириш, уларнинг жанговарлигини кучайтириш, партия кучларини оқилона жойлаштириш тўғрисида имкони борича кўпроқ ғамхўрлик қилишлари, ишлаб чиқариш ва жамоат турмушининг ҳамма соҳаларида, барча меҳнат коллективларида партия таъсири янада чуқурроқ ва самаралироқ бўлиб қолишига эришишлари керак.

Актив йиғилиши ҳисоблайдики, коммунистлар ва партиясизларнинг сиёсий активлиги ҳамда меҳнат ғайратини янада баланд кўтариш, ўнинчи беш йилликнинг тугалловчи йили планлари ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун шу активликдан тўла-тўкис фойдаланиш — съезд олди даврида партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг бош вазифасидир. Уларнинг бурчи КПСС XXVI съездини ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ ватанпарварлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаш ва бу ҳаракатга бошчилик қилишдан, ҳар бир меҳнат коллективи, ҳар бир коммунист съездга тайёргарлик кўриш даврида республика халқ хўжалигининг барча тармоқларида резерв ва имкониятларни қидириб топиб, улардан фойдаланишга, уларнинг олдида турган вазифаларни ҳал этишга конкрет ҳисса қўшишдан иборат.

Партия ташкилотлари, министрликлар ва идоралар қабул этиладиган қарорларни, давлат планлари ва социалистик мажбуриятларни бажариш учун раҳбарларнинг юксак масъулиятига сабот ва собитқадамлик билан эришсинлар, 1980 йилда саноатнинг ялпи маҳсулоти ҳажмини камида 10 процент оширишга эришсинлар. Йил охирига бориб, республикада план топшириқларини бажармаган биронта корхона коллективи, биронта тармоқ қолмаслигига эришилсин. Бутун диққат эътибор ишлаб чиқаришнинг юксак самарадорлигини белгилайдиган бош масалаларга, яъни аввало фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, меҳнат ва давлат интизомини мустаҳкамлашга, ҳар бир иш жойида ишнинг сифати учун қаттиқ ва кундалик контроль ўрнатилишига, меҳнат унумдорлигини оширишга, ёқилғи, электр энергия, бошқа моддий ресурсларни тежашга қаратилиши зарур.

Актив йиғилиши ҳисоблайдики, область, шаҳар, район партия комитетлари, министрликлар ва идоралар, қурилиш ва монтаж ташкилотлари 1980 йил планида кўзда тутилган янги ишлаб чиқариш қувватларининг ҳамда уй-жой ва маданий-маиший объектларнинг ҳаммаси ўз вақтида ишга туширилишини таъминлашлари керак. Ишлаб турган қувватлардан фойдаланишни яхшилашга ва янги ишга туширилаётган қувватларни ўзлаштириш муддатларини қисқартиришга алоҳида эътибор бериш керак.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва хўжалик раҳбарлари меҳнат коллективларининг диққат эътиборини транспорт ва алоқа корхоналарини техника билан қайта қуроллантириш суръатларини жадаллаштиришга, транспорт барча турлари ва алоқа воситаларининг самарадорлигини оширишга, эксплуатацион ишнинг юксак савиясини таъминлашга қаратишлари, транспорт воситаларининг юк ортиш, тушириш операциялари вақтида туриб қолишини қисқартиришга эришишлари, ҳаракат составидан фойдаланиш самарадорлигини доимо оширишлари лозим. Беш йилликнинг савдо-сотиқ, умумий овқатланиш, маиший хизмат, соғлиқни сақлаш соҳасидаги топшириқлари сўзсиз бажарилишини таъминлаш зарур.

Қишлоқ хўжалигидаги жамики сиёсий ва ташкилотчилик иши деҳқончилик ва чорвачиликни янада интенсивлашга, шу асосда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари муттасил кўпайишини, меҳнат унумдорлиги ошишини, моддий-техникавий ресурслардан ва меҳнат ресурсларидан юксак тежамли ва самарали фойдаланишни таъминлашга қаратилиши керак.

Партия активининг йиғилиши партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, барча қишлоқ меҳнатчилари ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия ва давлат ходимларига мукофотлар топшириш вақтида ўз меҳнатларига берилган юксак баҳога жавобан, деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш соҳасидаги 1980 йил ва ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажарадилар, деб ҳисоблайди.

(Давоми иккинчи бетда).

ИЛҲОМБАХШ МЕҲНАТИМИЗ — КПСС XXVI СЪЕЗДИГА

(Боши 1-бетда).

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг, ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия XXIV—XXV съездларининг ленинча ташқи сиёсий йўлини амалга ошириш борасидаги фаолиятини тўла-тўкис маъқуллади. Пленумнинг шу масала юзасидан қабул қилинган қарорида ҳозирги халқаро аҳвол марксча-ленинча аниқ ва равшан анализ қилинганлиги реакцион кучларнинг кирдикорларига нисбатан доим хушёр бўлиш зарурлигини таъкидлайди ва айни вақтда келажакка бўлган ишончимизни асослаб беради. Империализм жаҳонни янгилаш объектив жараёнига тўсқинлик қилмоқчи бўлади. Аммо КПСС Марказий Комитети, Совет давлатининг чинакам ленинча сабот матонати, қатъияти ва принципиаллиги империализмнинг агрессив ниятларига ғов бўлиб турибди. Бизнинг партиямиз, шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев иғвогарликларга учмай ва айни вақтда империалистларнинг даъволарига зарба бериб, жуда кўп иш қилмоқдалар, тинчликни сақлаш, совет халқининг хавфсизлиги ва умуман халқаро хавфсизликни таъминлаш йўлини қаттиқ ҳимоя қилиб, Совет Иттифоқининг мудофаа қудратини мустаҳкамлашига катта эътибор бермоқдалар.

Тинчликни ҳимоя қилиш йўлидаги ана шу олижаноб фаолият қудратли моддий куч—совет кишиларининг фидокорона меҳнати билан қўллаб-қувватланмоқда. Ҳозирги пайт республикамизнинг барча партия ходимларидан, барча меҳнаткашларидан зўр ғайрат-шижоат, сабот-матонат билан ишлашни, интизомга қаттиқ риоя қилишни, мавжуд резервларни халққа хизмат қилдира билишни талаб этади. Меҳнат ва фақат меҳнатгина бизнинг куч-қудратимиз, бизнинг бойлигимиз ва шон-шуҳратимиздир. Шу боисдан биз кун сайин янада самарали ишлашимиз, эришилган муваффақиятларни маҳорат билан мустаҳкамлаб боришимиз керак.

Докладчи КПСС XXV съездидан кейин ўтган давр ичида Ўзбекистон совет халқларининг дўстона оиласида иқтисодий ва социал тараққиёт соҳасида анча илгари қадам қўйганлигини кўрсатадиган мисолларни келтирди. Республиканинг машинасозлик, металлургия, химия саноати каби етакчи тармоқлари тез суръатлар билан ривожланмоқда. Саноатда ярим йиллик планлар муддатидан илгари бажарилди, беш йиллик бошидан буён маҳсулот ишлаб чиқариш 25,6 процент кўпайди. Неча юзлаб корхоналар модернизация қилинди, фан ва техника ютуқлари кенг кўламда жорий этилмоқда. Партия ташкилотлари ташкилотчилик ва сиёсий иш соҳасида янги тажриба тўпладилар, меҳнат коллективларида, мусобақани ташкил этишда, илғор тажрибани пропаганда қилишда уларнинг авангардлик роли ошди. Тошкент авиасозлари, Чирчиқ химиклари, Наманган тўқимачилари, Мўйноқ ва Сирдарё озиқ-овқат саноати ходимлари, Урганч мебелчилари ва бошқа коллективлар олдинги сафларда бормоқдалар. Уларнинг тажрибаси халқнинг ижодий ташаббусида жуда катта имкониятлар борлигини яққол тасдиқлайди. Ўртоқ Л. И. Брежнев Марказий Комитетнинг Пленумида таъкидлаб ўтганидек, партиянинг XXVI съездига тайёргарлик жараёнида «биз хоҳ шаҳар, хоҳ қишлоқдаги ишимизда мавжуд бўлган жамики ижобий тажрибани ардоқлаб асрашимиз зарур».

Шу билан бирга Леонид Ильич хўжалик юритиш практикасида ҳам, ҳатто партия иши практикасида ҳам, афсуски, давом этиб келаётган нуқсонларга, танқидларга танқидий назар билан қараш зарурлигини кўрсатди. Ўзбекистон индустрияси умуман олганда яхши суръат билан олға ҳаракат қилиб бораётганида ҳам, айрим министрликлар ва идораларда, баъзи йирик корхоналарда беш йиллик топшириқларидан орқада қолишга йўл қўйилди. Мумкин бўлган ҳамма воситалардан фойдаланиш, социалистик омилкорлик ва тадбиркорлик кўрсатиб, йўл қўйилган камчиликларни йўқотиш — партия ташкилотларининг, хўжалик органларининг бурчидир.

Асосий фондлардан яхшироқ фойдаланиш ишлаб чиқариш самарадорлигини юксалтиришнинг энг муҳим воситаларидан биридир. Ўзбекистонда бу фондлар беш йиллик бошидан буён 30 процент ортди. Тўқимачилик комбинатларида, чинни заводларида, Ўзбекистон металлургия комбинатида, хусусан электр ёрдамида пўлат эритиш соҳасида қувватлардан олинадиган самарани ошириш учун кураш — республика партия ташкилотининг ишида алоҳида ўрин олиши керак.

Ижрони контроль қилиш ва текширишни янада такомиллаштириш — энг катта резервдир. КПСС Марказий Комитети яқинда СССР нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлигида бу иш қандай аҳволда эканлиги тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Республика партия ва Совет органлари, министрликлар, идоралар ва корхоналарнинг раҳбарлари партия ва ҳукумат қарорларининг бажарилиши устидан назоратни кучайтиришлари, давлат планлари ва социалистик мажбуриятларни бажариш учун кадрларнинг жавобгарлигини муттасил ошира боришлари лозим. Барча корхоналар, район ва шаҳарлар ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, меҳнат ресурслари ва моддий ресурслардан оқилона фойдаланишнинг аниқ планларига эга бўлишлари зарур.

Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг ассортиментини кенгайтириш ва сифатини ошириш — халқ хўжалиги соҳасидаги асосий вазифалардандир. Беш йилликда бу соҳада кўп иш қилинди, аммо яна кўп иш қилиш керак, жумладан, ип газлама ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун кўп иш қилиш керак. Республика маҳаллий хом ашёдан товар ишлаб чиқаришда битмас-туганмас имкониятларга эга. Маҳаллий саноатнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, меҳнат ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш ва шу асосда яқин йиллар ичида бу саноат тайёрлаб берадиган маҳсулот ҳажмини икки баравар оширишга эришиш зарур.

Сўнгра Ш. Р. Рашидов меҳнат унумдорлигини ошириш проблемаларига тўхталиб ўтди. Ана шу энг муҳим кўрсаткич озиқ-овқат саноати, бинокорлик материаллари саноатида, тайёрлаш министрлиги корхоналарида, қора металлургияда, баъзи машинасозлик заводларида суст ўсиб бораяпти. Бу соҳада яхши самарага эришаётган тармоқларнинг тажрибасидан фойдаланиш керак: Тошкент электрон техника заводи, Самарқанд лифтсозлик, Тошкент авиация бирлашмалари, «Қизил тонг» тикувчилик бирлашмаси, Бухоро ва Жарқўрғон пахта заводлари, Андижон трикотаж фабрикаси, «Балиқчи» балиқ бирлашмаси ва бошқа кўпгина корхоналарнинг коллективлари реконструкция қилиш, қўл меҳнати ҳиссасини кескин равишда қисқартириш, фан ва техника ютуқларини тез жорий этиш натижасида меҳнат унумдорлигини анча кўпайтирдилар. Баъзи министрликлар ва идоралар ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш масалалари билан чинакамига шуғулланмаётган бўлсалар керак, партия ташкилотлари эса бунга тоқат қилиб келмоқдалар. Ғоявий-тарбия ишни такомиллаштиришга, иш вақтининг нобуд бўлишини қисқартиришга, барқарор ишлайдиган меҳнат коллективларини тузишга, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга эътиборни кучайтириш лозим. Халқ хўжалигини бошқаришни юксак даражага кўтариш, планлаштиришни яхшилаш ва хўжалик механизмининг ишлаб чиқариш самарадорлиги ҳамда сифатини оширишга кўрсатадиган таъсирини кучайтириш — мавжуд бой резервлардан тўлароқ фойдаланишнинг зарур шартидир. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорларида шу ҳақда гапирилади.

Ўнинчи беш йиллик якунловчи йилининг ярим йили тугалланаётган ҳозирги пайтда ҳар бир коллективда, ҳар бир тармоқда белгиланган планни сўзсиз бажариш соҳасидаги конкрет вазифаларни белгилаб олиш зарур. Москва меҳнаткашларининг 1980 йил топшириқларини октябрнинг 63 йиллигигача бажариш соҳасидаги ватанпарварлик ташаббуси бу йўлдаги қудратли омилдир. Ана шу олижаноб ташаббусни кенг қўллаб-қувватлаш, уни барча партия ташкилотлари ҳамда коллективларда ёйиш лозим.

Шу кунларда қурувчилар жиддий имтиҳондан ўтмоқдалар. Республика партия активининг 18 июнда ўтказилган йиғилишида 1980 йилда ишга тушириладиган барча объектларни фойдаланишга топширишни таъминлаш юзасидан қўшимча тадбирлар муҳокама қилинди. Белгиланган планни бажариш борасидаги дастлабки якунлар қуйидагилардан далолат бериб турибди: кўпгина резервлар сафарбар қилинди. Пудратга олувчи барча министрликлар ҳамда идоралар ярим йиллик планни бажардилар. Навоий ГРЭСининг 11-энергоблоки ишга туширилди, Муборак-Зирабулоқ газ қувурини ёткизиш тамомланди, «Зеварда» газ кони қурилиши ниҳоясига етказилди. Бахмалдаги гилам фабрикасининг янги қувватлари, Зомин районида иккита чорвачилик комплекси қурилиб бўлди. Шўрчи ва Хивадаги ун комбинатларида янги объектлар, Шуманайда нон қабул қилувчи корхона ишга тушириш учун қабул қилинди. Маржонбулоқда кон-металлургия комплекси ишга тушириш арафасида турибди, Бухоро ва Андижон тўқимачилик комбинатларида ип йигириш фабрикаларининг машина-ускуналари монтаж қилина бошланди.

Аммо бир қанча объектларда аҳвол тиғизлигича қолмоқда. Косон ёғ заводи, Попдаги нотўқима материаллар фабрикаси, Марғилондаги «Атлас» бирлашмаси, Жиззах ип йигирув фабрикаси объектлари қурилиши графикдан орқада қолмоқда. Бир қанча областларда уй-жойлар, мактаб ва касалхона биноларини фойдаланишга топшириш плани бажарилмади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети партия ташкилотларидан, министрликлар ва идораларнинг раҳбарларидан ҳар бир объектда уюшқоқлик ва интизомни кучайтиришни, қўйилган мақсадларга эришиш йўлида сабот-матонат билан ишлашни талаб қилади. Ишга тушириладиган ҳар бир иншоотда ёз ва куз фаслларида уч сменада ишлашни уюштириш, зарур бўлган ҳамма нарсани муттасил етказиб беришни таъминлаш, қиш фаслида ишлашга яхши тайёргарлик кўриш керак.

Ш. Р. Рашидов республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари олдида турган вазифаларга тўхталиб, бундай деди:

— Ўзбекистон далалари ва фермаларининг меҳнаткашлари дон, сабзавот, мева, пилла ва қоракўл тери тайёрлаш беш йиллик планини ошириб бажардилар. Полизчилар, чорвадорлар беш йиллик планни бажариш арафасида турибдилар. Ғўза, сабзавот-полиз, озуқа экинлари ва бошқа экинларнинг ҳолати қувончлидир. Мева ва узумдан яхши ҳосил олиниши кутилади. Буларнинг ҳаммаси партиямизнинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги йўли илмий жиҳатдан асослаб берилган реалистик йўл эканлигини яққол исботлади. Аммо ҳозирги вақтда ана шу энг муҳим тармоқда ғоят масъулиятли пайт — жадал ҳосил тўплаш пайти келди. Диққат-эътиборни андаккина бўлса ҳам пасайтиришга, экинларни парвариш қилишда сусткашликка йўл қўйилган тақдирда тўпланган бутун ҳосилни қисқа вақт ичида қўлдан бой бериб қўйиш мумкин. Ўнинчи беш йилликнинг энг юқори ҳосили учун курашни сабот-матонат ва собитқадамлик билан давом эттириш жуда муҳимдир.

Ўртоқ Л. И. Брежнев 24 июнь куни ҳукумат мукофотларини топшириш вақтида сўзлаган нутқида республика пахтакорларининг эришган муваффақиятларига ғоят юксак баҳо берди. Бу баҳо шонли пахтакорларимиз учун қонуний ифтихор туйғуларини оширади, пахтачиликни юксалтиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришиш ҳақидаги бамисоли бир наказ бўлиб жаранглайди. Яхши парвариш қилиш ва озиқлантириш, ўз вақтида суғориш, ёввойи ўтлар ва қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш ҳамма жойда зўр ғайрат билан уюштирилиши керак. Мажбуриятларни октябрь ойигача бажариш ва ҳосил теримини 7 ноябргача тугаллаш — бизнинг шиоримиздир.

Республикада маккажўхори ва шоли етиштиришни юксалтириш соҳасида кўп иш қилинди. Аммо афсуски, уларнинг аҳамиятига етарли баҳо бермаётган ходимлар ҳануз бор. Маккажўхори шундай экинки, биз унинг ёрдамида озуқа дон етиштиришни кўпайтириб, чорвачилик ва паррандачиликни юксалтиришни таъминлай оламиз. Республика деҳқонлари бу йил ҳар гектар ердан камида 100 центнер маккажўхори ва 55—60 центнер шоли етиштира оладилар ва етиштиришлари керак. 5 миллион тоннага яқин мева-сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш лозим. Бунинг учун эса экинларни яхши парвариш қилиш, маҳсулот тайёрлашни пухта уюштириш, нобудгарчиликка қарши қатъий кураш олиб бориш жуда муҳимдир.

Чорвачиликда ижобий силжишлар бор. Фермаларнинг меҳнаткашлари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкент область чорвадорларига йўллаган табрикномасида баён этилган кўрсатмаларини бажара бориб, чорва қишловини муваффақиятли ўтказдилар, ярим йиллик планни яхши бажардилар. Мол туёғи кўпайди, гўшт, сут ва тухум тайёрлаш орта борди. Барча областлар чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш тадбирларини ишлаб чиқдилар. Тошкент области, республикадаги кўп районлар бу тадбирларни муваффақиятли бажармоқдалар. Аммо Андижон, Жиззах ва Наманган областлари, Навбаҳор, Шўрчи, Риштон, Янгиқўрғон, Ильич, Навоий районлари ва бошқа районлар гўшт тайёрлашда ўзлари белгилаб олган марралардан орқада қолмоқдалар. Партия комитетлари чорвачиликка раҳбарликни яхши йўлга қўйишлари, ферма ва комплекслар меҳнаткашлари ўртасида ташкилотчилик ишини юксак даражага кўтаришлари лозим. Беда, силосбоп экинлар ва бошқа ем-хашакни тайёрлашга алоҳида эътибор бериш керак.

Кейинги йилларда қишлоқ хўжалигида қудратли иқтисодий потенциал вужудга келтирилди. Бу эса раҳбарлик маданиятини анча оширишни талаб қилади. Партия ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари ишлаб чиқаришни, меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатлари, маҳсулотлар сифати, сарф қилинадиган маблағларнинг самарадорлигини ошириш, ер, сув, техника ва ўғитдан тежамли фойдаланиш каби энг муҳим кўрсаткичларга эътиборни кучайтиришлари лозим. Самарадорликни оширадиган ана шу манбалар теварагида ташкилотчилик ва сиёсий ишни актив олиб бориш, социалистик мусобақани кенг ривожлантириш лозим.

Бутун экономикамиз қўлга киритган муваффақиятлар республика меҳнаткашларининг фаровонлигини муттасил юксалтиришни таъминлаш имконини берди. Ўзбекистонни социал-иқтисодий ривожлантириш программасида савдо-сотиқ ва аҳолига коммунал-маиший хизмат кўрсатиш муҳим роль ўйнайди. Кейинги вақтларда бу соҳаларда яхши муваффақиятларга эришилди. Масалан, беш йиллик бошидан буён чакана товар обороти 42 процент, маиший хизмат ҳажми эса қарийб икки баравар ўсди. Аммо савдо-сотиқ ва умумий овқатланишнинг, коммунал хўжалик ва маиший хизматнинг кўпгина корхоналари планларни ва қабул қилинган мажбуриятларни ҳануз бажармаётганликларига тоқат қилиб бўлмайди. Ана шу камчиликларни дарҳол йўқотиш, меҳнаткашларга хизмат кўрсатиш соҳасидаги ишни яхши уюштириш партия, совет органларининг, савдо, коммунал хўжалик ва маиший хизмат министрликларининг вазифасидир.

Докладда ўнинчи беш йилликни тугаллаш борасидаги асосий вазифалар кўрсатиб ўтилди: шундай ишлаш кераки, ҳар бир корхона, ҳар бир қурилиш, ҳар бир колхоз ва совхоз, ҳар бир район ва шаҳар, ҳар бир область беш йиллик топшириқлари бажарилганлиги тўғрисида партияга, Ватанга, КПСС XXVI съездига зўр ифтихор туйғулари билан рапорт бера олсин. Бунинг учун халқ хужалигига партиявий раҳбарликни юксак даражага кўтариш лозим. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида қилган докладида шундай деди: «янги съездга тайёргарлик кўриш —коммунистларнинг, шунингдек партиясизларнинг сиёсий ва меҳнат активлигини юксалтиришнинг қудратли воситасидир». Ана шу кўрсатмалар асосида иш кўриб, съезд олди ҳаракат программасини ҳар бир коллективга, ҳар бир кишига етказиш жуда муҳимдир. Бундай шароитда КПССнинг XXVI съездига, Ўзбекистон Компартиясининг XX съездига тайёргарлик сафарбар қилувчи қудратли омил, шонли партиямизнинг режаларини амалга ошириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш йўлидаги илҳомбахш омил бўлиб қолади.

Актив йиғилишида доклад юзасидан музокараларда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов, Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ҳ. Умаров, Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари В. А. Антонов, Ўзбекистон ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари К. Яшин, Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин, Қамаши районидаги «Коммунизм йўли» колхози пахтачилик бригадасининг бошлиғи Г. Нуруллаева, Навоий шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Н. В. Духанов, «Союзузбекгазпром» бирлашмасининг бошлиғи А. Р. Отажонов, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғ. Ғафуржонов сўзга чиқдилар.

Нотиқлар КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорларини астойдил маъқуллаб, барча меҳнаткашлар партиянинг XXVI съездини муносиб кутиб олишга интилаётганликлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ўнинчи беш йиллик тугалловчи йили планини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш, ишга тушириладиган объектларни ўз вақтида фойдаланишга топшириш, ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили — 1981 йилда халқ хўжалигининг барқарор ишлашини таъминлаш ҳақидаги даъватига амалий иш билан жавоб беришга ҳаракат қилаётганликлари тўғрисида гапирдилар.

Нотиқларнинг сўзларида қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари олдида ва аввало республика пахтакорлари олдида турган вазифаларга кўп эътибор берилди. Пахтакорлар КПСС XXVI съездига муносиб совға тайёрлаш мақсадида шу кунларда ўнинчи беш йилликнинг рекордли ҳосилини етиштириш учун курашмоқдалар. Ватанга берилган ваъданинг устидан чиқиш учун ғўзани жадал парвариш қилиш, ғўза бирон сабаб билан ўз ривожида орқада қолаётган далалар тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилиш зарур. Ҳосил барвақт етилаётганлигини эътиборга олиб, барча пахта тозалаш заводлари ремонтини қаттиқ назорат қилиб туриш керак, токи бу заводлар иш бошлаш учун 20 августгача шай қилиб қўйилсин. Техника одатдагидан тезроқ ремонтдан чиқарилиши, ипатовача отрядлар тузилиши лозим. Пахтани бригадалардан алоҳида-алоҳида қабул қилиб олишдек прогрессив методни кенг қўллаш учун барвақт ҳозирлик кўриш керак.

Сўзга чиққан ўртоқлар партия съездига тайёргарлик даврида идеология иши масалаларига тўхталиб, қуйидагиларни таъкидлаб ўтдилар: партиянинг сиёсатини, КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорларини кенг пропаганда қилиш, ана шу қарорларни бажариш йўлида оммани уюштириш — партия ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир. Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари бу ишда жуда катта роль ўйнайди. Ғоявий таъсир ўтказишнинг турмуш синовидан ўтган ихтиёримиздаги ҳамма воситалардан халқнинг коммунистик қурилишдаги муваффақиятларини, совет кишилари меҳнати ва курашининг улуғворлигини яққол ва ишонарли равишда кўрсатиб бериш учун фойдаланиш лозим. Съездга тайёргарлик соҳасидаги бутун мафкуравий, тарбиявий ишлар шаҳар ва қишлоқ меҳнатчиларининг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини янада оширишни таъминлашга қаратилиши керак.

Бўлажак ҳисобот-сайлов кампанияси партия ҳаётида алоҳида, ғоят юксак даражада масъулиятли босқич бўлади. Шу кунларда КПСС XXVI съездига тайёргарлик кенг авж олдирилаётган шароитда бу кампаниянинг аҳамияти янада ортади, деб таъкидланди актив йиғилишида. Шу муносабат билан саноат, қишлоқ хўжалиги, фан, маданиятга партия раҳбарлиги соҳасида тўпланган тажрибани умумлаштириш, КПСС XXV съезди қарорларини бажариш, партиявий ишнинг барча жиҳатлари — сиёсий, ташкилотчилик, мафкуравий жиҳатларини такомиллаштириш соҳасида бошланғич ташкилотларнинг фаолиятини чуқур таҳлил қилиш ғоят муҳим аҳамият касб этади.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС ленинчи Марказий Комитетини, Марказий Комитет Сиёсий бюросини, Леонид Ильич Брежневни ишонтириб Ўзбекистон коммунистлари, республиканинг барча меҳнаткашлари 1980 йил топшириқларини ва умуман беш йиллик планларини муваффақиятли бажарадилар, КПССнинг XXVI съездини коммунистик қурилишнинг барча соҳаларида янги муваффақиятлар билан кутиб оладилар, деб таъкидладилар.

Йиғилишда муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневга баланд руҳ билан мактуб қабул қилдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими И. Е. Пономарев иштирок қилдилар.

(ЎзТАГ).

«КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1980 ЙИЛ ИЮНЬ ПЛЕНУМИНИНГ ЯКУНЛАРИ ВА РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ПЛЕНУМ ҚАРОРЛАРИНИ, КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ЙЎЛ-ЙЎРИҚЛАРИНИ БАЖАРИШ ҲАМДА КПССНИНГ XXVI СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛИШ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА»

(Боши 1-бетда).

Барча ички резервлар ва имкониятларни ҳосилга хизмат қилишга жалб этиш, пахта, маккажўхори, шоли, сабзавот-полиз экинлари ва картошка, мева ва узумдан эрта ва мўл ҳосил олишга, шу тариқа шу маҳсулотларни етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан бу йилги ҳамда умуман беш йилликдаги топшириқларни сўзсиз бажаришга эришиш зарур.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкент области чорвадорларига йўллаган мактубида баён қилинган йўл-йўриқларга асосланиб, партия комитетлари чорвачиликка раҳбарликни яхшилашлари, чорвадорлар ўртасидаги ташкилотчилик иши савиясини оширишлари керак. Гўшт, сут, тухум ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш юзасидан белгиланган тадбирларни бажариш учун ҳамма резервларни ишга солиш лозим.

Партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладини кенг миқёсда пропаганда қилишни авж олдиришлари зарур. Совет халқининг коммунистик қурилиш ҳамма соҳаларидаги муваффақиятлари яққол ва ишонарли тарзда кўрсатиб берилсин, КПСС XXVI съездини ва Ўзбекистон Компартияси XX съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кучайтириш идеология воситалари билан таъминлансин. Илғор тажрибани пропаганда қилиш такомиллаштирилсин, иш самарадорлиги ва сифатини оширишнинг янги-янги резервлари янада сабот билан қидириб топилсин.

КПССнинг ленинча ташқи сиёсат йўлини, мамлакат хавфсизлиги ва мудофаасини кучайтириш тадбирларини тушунтириб беришга алоҳида эътибор қаратилсин, тинчлик душманлари, империализмнинг мафкуравий қўпорувчилик ҳаракатлари фош этилсин. Ўнинчи беш йиллик вазифаларининг муваффақиятли бажарилиши социалистик Ватанимизнинг, бутун социалистик ҳамдўстликнинг қудратини мустаҳкамлашини барча меҳнаткашлар тушуниб олсинлар.

Актив йиғилиши ҳисоблайдики, партия, совет ва хўжалик органлари, барча раҳбар ходимлар ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларини бажара бориб, партиянинг принципиал йўл-йўриқлари асосида иш услуби ва методларини доимо такомиллаштиришлари, топшириқлар ва қабул этилган қарорларнинг бажарилиши устидан контролликни кучайтиришлари, хўжасизлик, белгиланган план ва нормаларни бузиш ҳолларига нисбатан оператив ва қаттиқ чора кўришлари керак. Ҳозир ҳар бир коммунистдан КПСС XXVI съездига муносиб даражада ишлаш талаб қилинади. Ҳар бир коммунистнинг топширилган иш учун шахсий масъулиятини юксалтириш, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш практикасини яхшилаш, серғайрат, ижодий фикрловчи, ташаббускор кишиларни дадилроқ кўтариш, уларнинг ўсиши учун шароит яратиш зарур.

Республика партия ташкилоти активининг йиғилиши Ўзбекистондаги барча коммунистлар ва меҳнаткашлар номидан содиқ ленинчи, замонамизнинг атоқли партия ва давлат арбоби ўртоқ Л. И. Брежневга коммунистик қурилиш ва ташқи сиёсат фаолиятига раҳбарлик қилиш соҳасидаги баҳодирона меҳнати учун, тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш тўғрисидаги тинимсиз ғамхўрлиги учун чуқур ҳурмат ва ташаккур изҳор этади.

Актив йиғилиши республиканинг коммунистлари, барча меҳнаткашлари жонажон Коммунистик партия теварагида янада маҳкамроқ жипслашадилар, навбатдаги XXVI съездни меҳнатда янги ютуқлар билан кутиб оладилар, ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажарадилар, деб КПСС ленинчи Марказий Комитетини, унинг сиёсий бюросини, шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневни ишонтиради.

МАТБУОТ ВА МУСОБАҚА

Газетхонлар «Московская правда»нинг навбатдаги сони билан танишар эканлар, унда албатта «Йил топшириқлари 7 ноябргача бажарилади» рубрикаси остидаги мақолалар, репортажлар, ахборотларни ўқийдилар. Газета пойтахт саноат корхоналари илғор ишчилари ва коллективларининг ватанпарварлик ташаббусини моҳирлик билан пропаганда қилмоқда, зарбдор ленинча вахта ютуқларини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун нималар қилаётганлиги тўғрисида батафсил ҳикоя қилмоқда, ишга туширилиши зарур бўлган резервларни кўрсатиб бермоқда. Шаҳар партия комитетининг матбуот органи мусобақа қатнашчиларини юксак меҳнат марраларини эгаллашга сафарбар этиб, КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олишга кўрилаётган тайёргарликка москваликларнинг қўшадиган ҳиссасини кўпайтиришга актив ёрдам бермоқда.

Юксак самарадорлик ва сифат учун, давлат топшириқларини ва коллективлар қабул қилган мажбуриятларни муддатидан илгари бажариш учун оммавий мусобақа — совет матбуотининг асосий мавзуидир. КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорлари мана шу бош йўналишда журналистларнинг ижодий меҳнати учун янги омил бўлди. Партия Марказий Комитетининг Бош секретари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладида қайд этиб ўтилганидек, ўнинчи беш йилликнинг тугалловчи йили планини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун, ишга тушириладиган объектларни ўз вақтида топшириш, ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили — 1981 йилда халқ хўжалигининг барқарор ишлашини таъминлаш учун бутун куч-ғайратни ишга солиш керак. Бу ўринда съезд шарафига социалистик мусобақа катта роль ўйнаши лозим.

Ҳозир матбуотнинг энг яхши тажрибани яққол кўрсатишга, меҳнат коллективларини топшириқларни сўзсиз бажаришга, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, меҳнат унумдорлигини ўстиришга, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳосилини оширишга сафарбар этишга эътибор бериши алоҳида аҳамият касб этмоқда. Янги илғор тажрибани ўз вақтида пайқаб ола билиш, беш йиллик пешқадамларининг ютуқлари ҳамма жойда ўзлаштирилишига эришиш, хўжалик механизмини такомиллаштиришга доир ишларни чуқур анализ қилиш муҳимдир. Бизнинг матбуотимиз барча ишлаб чиқариш коллективлари шартномалар ва нарядларга мувофиқ олий сифатли буюмлар ишлаб чиқариш, ишга тушириладиган объектларни графикка қатъий равишда фойдаланишга топшириш, бракка, план ва меҳнат интизоми бузилишларига қатъиян барҳам бериш борасидаги мажбуриятларни амалга оширишларини доимий назорат остига олиши мумкин ва шарт.

Кўпгина қимматли ташаббуслар матбуотнинг қўллаб-қувватлаши туфайли кейинги вақтларда кенг оммалашди. Муқобил планлаштириш, бригада пудрати, қолоқларсиз ишлаш тажрибаси, бошқа илғор методлар шулар жумласидандир. «Социалистическая индустрия», «Советская Белоруссия», Латвиянинг «Цини», Украинанинг «Сильские висти», Ивановодаги «Рабочий край» газеталарининг, «Экономика строительства» журналининг ва бошқа матбуот органларининг журналистлари янгиликни пропаганда қилишда сабот-матонат намуналарини кўрсатмоқдалар. Улар КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиблари муваффақиятларининг «сирлари» тўғрисида ишнинг кўзини билиб, конкрет равишда ишонтирарли ҳикоя қилиб бермоқдалар.

Редакциялар актуал мавзуга ҳар замонда бир мурожаат қилмасдан, уни изчиллик, собитқадамлик билан муҳокама этиб, унга кенг активларни, ишчи-қишлоқ мухбирларини жалб этган тақдирда газета мақолаларининг самарадорлиги сезиларли даражада ошади. Масалан, «Строительная газета»нинг «Ишчилар эстафетаси» принципига биноан мусобақалашаётган турдош касб эгалари тўғрисидаги мақолалари масалага худди шундай ёндашуви билан фарқ қилади. «Советская Башкирия» саҳифаларида эълон қилинган «Новаторлик сабоқлари» газетхонларнинг юксак баҳосига сазовор бўлди. «Белгородская правда» газетаси «Халқ мулкини авайлаб асрайлик» шиори остида ўтказган кампания сезиларли самара берди. Редакцияларнинг мусобақа проблемаларини, унинг илмий асослари ва ташкил этиш принципларини ҳар томонлама ёритиш учун публицистик воситаларни кенгайтириш йўлидаги интилиши қувончлидир. Кўпгина матбуот органлари меҳнат мусобақасининг «механизмини» малакали анализ қилмоқда, унинг иқтисодий, социал ва тарбиявий аҳамиятини ёрқин кўрсатмоқда.

Оммавий ахборот ва пропаганда воситаларининг социалистик мусобақанинг бориши ва натижаларига амалий таъсир ўтказиш имкониятлари етарли даражада каттадир. Бироқ, ана шу имкониятлар ҳамма жойда ҳам самарали фойдаланилмоқда, деб бўлмайди. Баъзида газеталарнинг мақолаларидан, айтайлик, нима сабабдан у ёки бу коллектив орқада қолаётганлигини, мушкул аҳволдан қутулиш учун унинг нима қилиши кераклигини англаб олиш қийин. Яқинда Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумида шу нарса қайд этиб ўтилдики, республика газеталари, телевидениеси ва радиосининг редакциялари илғорлар тажрибасини пропаганда қилишда пассив позицияда турибдилар, фақат турли хил ташаббуслар ҳақидаги ахборот билангина чекланиб қолмоқдалар. Бошқа корхоналарда янгиликлар ўзлаштирилиши анализ қилинган, фойдали янгиликлардан воз кечаётган кишилар танқид қилинган мақолалар эса камдан-кам берилмоқда. Қимматли тажрибани жорий этиш тўғрисида доимо астойдил ғамхўрлик қилиш ҳар бир редакцияда қоида бўлиб қолмоғи лозим.

Мусобақа масалаларини ёритишда матбуот саҳифаларида, радиоэшиттиришлари ва телевидение кўрсатувларида ана шу мусобақа қатнашчиларининг ўзлари, ишчилар, колхозчилар, мутахассислар мунтазам суратда чиқиб туришмаса, муваффақиятга умид боғлаш қийин. Уларнинг ишлаб чиқариш ва ижтимоий ҳаёт проблемалари тўғрисидаги ўй-фикрлари, меҳнат қаҳрамонлари ҳақидаги ёрқин публицистик очерклар ана шу матбуот органларининг савияси, жанговарлиги, газетхонлар ўртасидаги обрў-эътиборини кўп жиҳатдан белгилаб беради. Ваҳоланки, бир қанча газеталар, масалан, «Брянск рабочий» газетасида шундай материаллар кейинги вақтларда жуда камайиб кетди, бу эса матбуот органлари редакцияларини, маҳаллий партия комитетларини ташвишга солиши керак. Меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракати матбуотнинг кўпроқ эътибор беришини талаб қилади.

Редакция коллективлари фаолиятини доимо йўллаб туриш, куннинг асосий воқеалари ва вазифалари тўғрисида, хўжалик-сиёсий кампаниялпрнинг бориши ҳақида матбуот ходимларини мунтазам суратда хабардор қилиб туриш — партия комитетларининг бурчидир. Газета ва журналларнинг мусобақани авж олдириш, энг яхши тажрибани жорий этиш борасидаги барча яхши ташаббуслари ўз вақтида қўллаб-қувватланиши, баъзи бир раҳбарларнинг танқидга жавоб ёзиш билан ундан қутилиб қолиш йўлидаги уринишлари эса партиявий йўл билан қаттиқ баҳоланиши жуда муҳим.

Ўзининг XXVI съезди сари бораётган партиянинг талаблари даражасида бўлиш, беш йиллик қаҳрамонларининг шонли меҳнат зафарлари тўғрисида илҳом билан ҳикоя қилиш — совет журналистларининг фахрли ва масъулиятли бурчидир. Улар коллектив меҳнат билан замондошларимиз қаҳрамонона ишларининг йилномасини ёзмоқдалар, коммунистик қурилиш умумхалқ ишига ҳисса қўшмоқдалар.

[«ПРАВДА» газетасининг 7 июлдаги бош мақоласи].

ДУНЁ ОВОЗИ

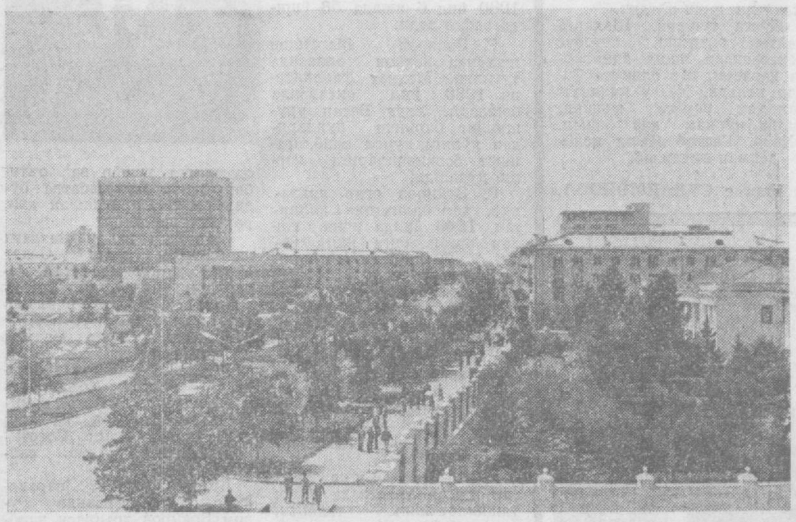

ШУ йил 11 июлда монгол аратларининг ички ва ташқи душманларга қарши, халқ ҳокимияти ва озодлик учун олиб борган узоқ муддатли кураши ғолибона революция билан тугалланганлигига 59 йил тўлади. Ана шу муддат ичида собиқ феодал мамлакат саноати ривожланган, қишлоқ хўжалиги кооперациялашган, миллий маданияти ва санъати гуллаб яшнаётган социалистик давлатга айланди. Суратда: республика пойтахти Улан-Баторнинг асосий кўчаси — Тинчлик проспекти.

К. Болдохонов фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ҲАМКОРЛИК АСОСИДА

СОВЕТ НЕФТЧИЛАРИНИНГ ЁРДАМИ БИЛАН

Ҳиндистонлик мутахассис Сатиш Кумар Губкин номли Москва институтида нефть қудуқлари самарасини ошириш тўғрисида диссертация ёқлади. Совет муаллимлари унинг билимига юксак баҳо бердилар.

—Таниқли совет олимларининг раҳбарлигида ишлаётган проблема мамлакатим учун ниҳоятда муҳимдир, — деди ТАСС мухбири билан суҳбатда ёш мутахассис,— СССРда конларни разведка қилиш ва ишлатиш борасида жуда кўп тажрибалар орттирилган. Совет кишилари шу тажрибалари ва ютуқларини саҳоват билан баҳам кўрмоқдалар.

СССР ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитетида айтишдики, Ҳиндистон учун нефтчи мутахассислар тайёрлаш икки мамлакатнинг кўп ёқлама, муваффақият билан ривожланиб бораётган ҳамкорлиги йўналишларидан биридир. Совет геологларининг ёрдами билан разведка қилинган ва ўзлаштирилган Анклешвар конидаги қудуқлардан кучли нефть фонтани отилиб чиққанига 20 йилдан ошди. Ҳиндистонда очилган нефть ва газ конларининг кўп қисми СССРлик мутахассислар иштирокида топилган.

Ҳозирги вақтда улар ҳиндистонлик ҳамкасблари билан бирга Ғарбий Бенгалияда тадқиқотлар олиб бормоқдалар. Тез орада Труру Трипура штатида совет пармакашлари бригадаси ишга киришади. Улар мураккаб геологик шароитларда ушбу районда қанчалик нефть, газ борлигини аниқлаш учун ғоят чуқур қудуқлар қазишлари керак.

Ҳозирги ватда Ҳиндистоннинг кўпгина конларида СССРда тайёрланган техникавий-иқтисодий лойиҳалар бўйича нефть разведка қилинмоқда ва қазиб олинмоқда. Ҳамкорлик комплекс тус олмоқда: хомашёни разведка қилиш ва қазиб олиш ёнига қайта ишлаш вазифалари ҳам қўшилди.

С. САХНО,
ТАСС мухбири.

ЯКШАНБА КУНГИ ЧЕТ ЭЛ ВОҚЕАЛАРИ

Ж. КАРТЕРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ президенти Ж. Картер Европада ўртача олисликдаги ракета-ядро қуроли хусусида Совет Иттифоқининг кейинги таклифларини «кўриб чиқишга муносиб таклифлар» деб атади. У айтдики, мақбул кун тартибини ишлаб чиқишга муваффақ бўлинган тақдирда Қўшма Штатлар шу масала юзасидан музокараларни бошлашга тайёр бўлади.

Картер Жоржия штатидаги Плейнс шаҳрида журналистлар билан қилган суҳбатида бундай деди: менинг фикримча Совет раҳбари Л. И. Брежнев ўтган ҳафтада ГФР Федерал канцлери Г. Шмидт билан Москвада бўлган учрашув чоғида шу таклифларни самимий равишда ўртага қўйди. ЮПИ агентлигининг хабар қилишича, Ж. Картер яна бундай деган: агар совет томони қуролсизланишга доир музокаралар кун тартибига киритишни истайдиган қурол-яроғлар рўйхати «адолатли ва балансланган» бўлса, у ҳолда Қўшма Штатлар музокараларни бошлаш тўғрисидаги масалани жиддий кўриб чиқади.

Президент совет таклифларини иттифоқчиларни парчалаб юбориш мақсадида қилинган «найранг» деб ҳисобламайсизми, деган саволига бундай деб жавоб қайтарди: «йўқ, мен бундай деб ўйламайман, улар (Совет Иттифоқи,— мухбир изоҳи) ўзлари ўртага қўяётган таклифни самимийлик билан илгари сурмоқдалар, деб ўйлайман; бу таклифлар биз учун қанчалик мақбул бўлади, буни мен айта олмайман».

ЯНГИ ЖИНОЯТ

ХАНОЙ. ВИА агентлигининг хабар қилишича, 5 июль куни чегаранинг Хитой томонидан 150 дан кўпроқ оғир артиллерия тўплари Каобанг вилоятидаги Пакбо районини ўққа тутди. Вьетнам халқининг йўлбошчиси Хо Ши Мин номи билан боғланган қимматли тарихий ёдгорлик шу ерда. Худди шу куни Хитой артиллерияси яна икки марта шу районни шиддатли ўққа тутди.

Мана шу жиноий ҳаракатлар натижасида тинч Вьетнам аҳолиси қурбон бўлди, кўпгина уй-жойлар вайрон қилинди.

ЭРОНДАГИ ВОҚЕАЛАР

ТЕҲРОН. Эрон президенти Банисадр Теҳрондаги Салтанобод гарнизонининг ҳарбий хизматчилари ҳузурида нутқ сўзлаб, Эрон қуролли кучларини тубдан қайта ташкил этиш лойиҳаси икки кун ичида эълон қилинишини айтди.

Эрон маъмурлари Франс-Пресс агентлигининг Теҳрондаги бюроси ёпилганлигини ва шу агентликнинг мухбири мамлакатдан чиқариб юборилганлигини эълон қилди.

Президентнинг сиёсат ва матбуот масалалари билан шуғулланувчи маслаҳатчиси А. М. Гарборуди президент Банисадрнинг яқинда «Монд» газетаси мухбири билан қилган суҳбатини мухбир бузиб баён этганлиги бюронинг ёпилишига сабаб бўлганлигини маълум қилди.

ПОКИСТОН ПОЙТАХТИДА НАМОЙИШ

ЛОНДОН. Шиа масхабидаги 200 мингдан кўпроқ мусулмонлар ҳарбий ҳолат бекор қилинишини, умумий сайлов ўтказилишини ва мусулмонларнинг даромад солиғи системаси қайта кўриб чиқилишини маъмурлардан талаб қилмоқ учун Покистон пойтахти кўчаларига чиқдилар. Намойишчилар Покистон президенти генерал Зиё ул Ҳақнинг секретариати бинносини қуршаб олдилар ва Рейтер агентлигининг хабар қилишича, хизмат бинолари ва автомашиналарни тошбўрон қилдилар. Намойишни тарқатиб юбориш учун кучайтирилган полиция отрядлари ташланди. Тўқнашувлар натижасида ўлганлар ва жароҳатланганлар бор.

Роппа-роса уч йил муқаддам ҳокимият тепасига келган ҳарбий режимнинг репрессия сиёсатидан аҳолининг ёппасига норозилиги яна кучайиб кетганлиги Зиё ул Ҳақ ҳукумати халққа асло манзур бўлмаган йўлни ўтказаётганлигидан далолат беради. Иқтисодий қийинчиликлар, нарх-навонинг ўсиши, пул муттасил қадрсизланиб бораётганлиги меҳнаткашлар елкасига оғир юк бўлиб тушмоқда.

(ТАСС).

Совет Иттифоқи билан Кипр Республикаси ўртасида савдо алоқалари ривожланмоқда. Суратда: совет енгил автомобиллари Никозия шаҳридаги «Ефстафиос Кирьяку» фирмасининг намойиш залида. Бу фирма СССРнинг ташқи савдо ташкилотлари билан яхши ҳамкорлик ўрнатган.

А. Савин фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● БЕРЛИН. ГДР пойтахтидаги миллий галереяда XIX асрнинг машҳур немис рассоми Адольф Менцель асарлари кўргазмаси очилди.

Кўргазма экспонатлари орасида «Темир прокат заводи», «Тушдан кейин тюильрда» машҳур полотнолари, ГДР, Совет Иттифоқи, Польша, Венгрия, ГФР ва Швейцария музейлари фондидан келтирилган юзлаб гравюра ва расмлар бор.

● ПАРИЖ. Альп тоғидан ўтган ва Франциянинг Модан шаҳри билан Италиянинг Бардонеккья шаҳри ўртасида, Европада энг катта автомобиль туннели ишга тушди. Унинг узунлиги 12,8 километр. Туннел беш йил давомида қуриб битказилди ва 400 миллион доллар сарфланди. Янги транспорт йўли Леон ва Турин шаҳарлари ўртасидаги йўлни икки соат қисқаришига имкон берди.

● НЬЮ-ЙОРК. Детройтда муниципал хизматчилардан 9 минг кишининг забастовкаси давом этмоқда. Забастовкачилар мамлакатда ҳаёт ниҳоятда қийинлашиб кетаётганлиги муносабати билан иш ҳақи оширилишини талаб этмоқдалар. Шаҳардаги автобус паркининг 300 га яқин механиги иш ташлаганларга бирдамлик билдириб ишни тўхтатди.

● БОГОТА. Колумбия пойтахтида 13-халқаро ярмарка ўтмоқда. Унда 43 мамлакат, шунингдек Совет Иттифоқининг 1200 дан зиёд корхоналари ва фирмаларининг хилма-хил маҳсулотлари намойиш этилган. Совет Иттифоқи автомобиль, балиқчилик ва транспорт кемалари, саноат асбоб-ускуналари, велосипед, рўзғор электр асбоблари, радио ва фото аппарат, соатларни кўрсатмоқда.

● ТРИПОЛИ. Ливиядаги Жана ахборот агентлигининг хабар беришича, Миср президенти Садат Қоҳира радиосида Марказий Разведка Бошқармасининг ёрдами билан Эрон учун махсус радио эшиттириш программасини тузиш тўғрисида буйруқ берди.

Программа форс тилида олиб борилади. Янги программанинг мақсади, деб ёзади агентлик,— Эрон жамоатчилигини таҳликага солиш мақсадида ёлғон-яшириқ ва душманчилик руҳидаги ахборотларни эшиттириш ва тарқатишдан ва Ислом революцияси ғалабаларини барбод этишдан иборат.

Америка хўжайинлари Қоҳира радио эшиттириш системасини кенгайтиришга ва қайтадан жиҳозлашга ваъда бердилар.

(ТАСС, 7 июль).

ЮЗ ЙИЛЛИК АРАЛАШУВ

БОШҚА инглизлар каби болаликдан мени ҳам шу руҳда тарбиялашганки, Эрон, Афғонистон ва ҳозирги Покистон чегаралари — «большевиклар Россияси»дан Британияни ажратиб турган чегарадир.

Покистон билан Афғонистон ўртасидаги Ҳайбар йўлаги тарихий асарларда ва романларда, фильмлар ва шеърларда Британия Ғарбни Россиядан, сўнг «большевизмдан» ҳимоя қилиб қолган жой сифатида тасвирланади. «Еввойилар мамлакати» бўлмиш Афғонистон эса Россияга қарши қўйилган ўтиб бўлмас «тўсиқ» бўлиб қолиши даркор эмиш.

1838 йилдаёқ инглизлар Афғонистон ишларига аралашган эдилар. Ўшанда Британия армияси Кобулни босиб олди ҳамда ўз қўғирчоғи шоҳ Шужуни тахтга ўтказди. Орадан бир неча йил ўтгач, афғонлар Кобулдаги инглиз офицерларини йўқотиб, шоҳни ағдариб ташладилар.

Шунда инглизлар афғонларни «жазолаш» учун Ҳайбар йўлаги орқали каттагина армияни юбориб, шафқатсизларча уруш бошладилар, аммо қатъий зарбага учраб, чекинишга мажбур бўлдилар.

1878 йилда инглизлар Қандаҳор ва Жалолобод шаҳарларини босиб олиб, яна уруш бошладилар. Афғонлар билан келишилган битимга мувофиқ, инглизлар Афғонистоннинг бир неча тоғ водийларида ўз ҳукмронликларини сақлаб қолдилар, шу мамлакат ташқи сиёсатини ўз назоратлари остига олдилар. 1880 йилда эса улар яна зўрлик билан ўз ҳукмронликларини ўрнатишга интилдилар.

Амалда ҳар йили Британия армияси Афғонистон чегараларида шафқатсиз иғвогарлик тўқнашувларини ташкил қилиб турди.

1901 йилгача Англия Афғонистон ташқи сиёсати устидан ўз назоратини сақлаб турди. Инглизлар қатнашган тўқнашувлар эса 1919 йилгача давом этди. Инглизлар Афғонистоннинг ҳарбий ва сиёсий ишларига ўз аралашувларини қарийб 100 йил давомида гўё «рус хавфи» борлиги билан ниқоблаб келдилар. Аслида эса биронта ҳам руслар отряди Афғонистонга қадам ҳам босмаган эди.

Афғонистон узил-кесил мустақилликни қўлга киритгач, инглизлар ўз сиёсий таъсирларидан унинг ишларига аралашиш мақсадида фойдаланишга яна уриниб кўрдилар. Шу вақтга келиб инглизларни бу ерда ушлаб турган «рус хавфи» ўрнига гўё «большевиклар хавфи» пайдо бўлди.

Англия Афғонистонга қарши олиб борган жамики урушларда таянган ҳарбий базалар ҳозирги Покистон территориясида жойлашган эди. Ўша вақтда бу жой Ҳиндистоннинг шимоли-ғарбий чегара вилояти бўлиб, ўнлаб йиллар давомида бу ерда Британиянинг бутун-бутун армиялари ўқитилди. Афғонистонда бўлганидек, Ҳиндистоннинг шимоли-ғарбидаги ана шу вилоятда ҳам инглизларга қарши тўқнашувлар бўлиб турарди.

Афғонистоннинг бошқа бир чегараси Эрон билан туташган. Британия империализми 1856 йилдан то бизнинг кунларимизгача Эрон сиёсатини бевосита ёки билвосита белгилаб берар эди. Мамлакатда ким ҳукмрон бўлишдан қатъий назар, Эрон нефти устида Британия назорати Эрон сиёсатида ҳукмронлик қилишнинг қуроли бўлиб қолган эди. Аммо, нефть Англия сиёсатининг Эрондаги бир жиҳати, холос. Иккинчи бир жиҳати шундаки, Англия Совет Иттифоқи билан чегарадош территорияда ўз ҳукмронлигини сақлаб қолишга интилиб келди. Мосаддиқ ва ТУДЕ партияси Англия-Эрон нефть компаниясини национализация қилишга уринган вақтда бу ҳукмронлик чиппакка чиқди. Лекин, мазкур уриниш барбод бўлиб, Эронда Қўшма Штатлар ўз ҳукмронлигини ўрнатди. Масаддиқ ўлдирилди, нефтни национализация қилиш бекор этилди. Аммо, иш бу билан тугамади. АҚШ Эрон шоҳи ва Марказий разведка бошқармаси ёрдамида ташкил қилинган махфий полиция орқали мамлакат ишларида ҳал қилувчи таъсирга эга бўлди. Совет Иттифоқи билан Эрон чегарасида соя солиб турган Англия ўрнини худди шу империалистик эстафетани ўз қўлига олган Қўшма Штатлар эгаллади.

Туркиядан тортиб Ҳиндистонгача чўзилган ана шу районнинг тарихи Россия, сўнг эса Совет Иттифоқи билан чегарадош ана шу ҳаётий муҳим районда империализмнинг ўз ҳукмронлигига эга бўлишга уриниши тарихидан иборат бўлди. Бунинг учун хилма-хил сиёсий тактика қўлланди, ҳарбий битимлар ва базалар ташкил қилинди, қурол-яроғлар етказиб берилди, махфий полиция хизматидан фойдаланилди. Пировардида, Хитойнинг сиёсий ва ҳарбий кучи ишга солинди.

Эрон шоҳдан халос бўлган, Афғонистонда 1978 йил Апрель революцияси содир бўлган вақтда эса аҳвол тубдан ўзгарди. Империализм 100 йилдан кўпроқ вақт давом этган таъсирини бу икки мамлакатда биринчи бор йўқотди.

Тарих бизга таълим берадики, бундай ҳолларда империализм жангсиз чекинмайди. Кейинги воқеалар худди шундан далолат беради. Эронликлар ва афғонларни империализмга қарши қаратилган позицияларидан қайтариш учун иложи борича ҳамма йўналишларда, ҳам ҳарбий, ҳам сиёсий тазйиқ ўтказиш бошланди. Ҳар қандай воситалар — дўқ-пўписа қилиш, ҳийла-найранглар, пул билан ёллаш кабилар ишга солинди. Афғон революциясини четдан туриб аралашиш билан барбод этишга уриндилар. Америка—Хитой—Покистон тил бириктириб, баъзи бир «ёввойи» афғон қабилаларидан шахматдаги пиёда сифатида фойдаланиш кўзда тутилди. Бу ифлос ҳийла-найранг Афғонистон учунгина хавфли бўлмай, балки ана шу бутун бир райондаги мувозанатга ҳам хатар туғдирмоқда.

Аммо, Афғонистон империализмнинг олдинги сафдаги қўрғони ролини индамай бажаради, деган ғоя аллақачон барбод бўлди, ўша эски замонлар қайтмас бўлиб ўтиб кетди.

Жеймс ОЛДРИДЖ,
инглиз ёзувчиси.
Лондон (АПН).

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

ЭМБАРГО БЕКОР ҚИЛИНСИН

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Республикачилар партиясидан АҚШ президенти лавозимига даъвогар Р. Рейган Лос-Анжелесда баёнот бериб, Картер маъмуриятининг Совет Иттифоқига Америка донини экспорт қилишни тақиқлаб қўйиш тўғрисидаги қарорини кескин танқид қилди ва бу қарор дарҳол бекор қилинишини талаб этди.

Америка қишлоқ хўжалиги бусиз ҳам икки ёқлама табиий офатдан — қурғоқчилик ва жазирама иссиқдан зарар кўрмоқда, дейилади баёнотда, энди бўлса АҚШ фермерлари гарданига яна бир оғир юк ортилди — Ж. Картер ўзбошимчалик билан дон экспорт қилишни тақиқлаб қўйди. Фермерлар ўзларига бўйсунмайдиган қурғоқчилик каби табиий офатларга тоқат қилишга тайёр бўлсалар ҳам, аммо ҳукумат бу эмбаргони бекор қилиши лозим, деб ҳисобламоқдалар, деб таъкидлайди Р. Рейган.

У ҳукуматнинг қарорини пухта ўйланмаган қарор деб атаб, «дон етиштирувчи бошқа кўпгина мамлакатлар бунга мутлақо писанд ҳам қилмадилар» деб уқтиради. Эмбарго ўзини оқламади, дейилади баёнотда. У кўнгилдагидек натижаларни бериш бир ёқда турсин, ҳатто Америка фермерларига аёвсиз зарба урди.

Эмбаргонинг асосий оғирлиги юклаб қўйилган фермерлар бунинг «даҳшатли азоби»ни тортмоқдалар, деб таъкидлади Р. Рейган. Уларнинг соф даромадлари бултургига нисбатан 40 процент камайди. Картернинг дон экспорт қилиш соҳасида эълон қилган эмбаргоси натижасида федерал ҳукуматнинг, демакки, Америка солиқ тўловчиларининг кўрган зарари бир миллиард долларга боради. Ҳукуматнинг ҳаражатлари ва камомадлари кўпаймоқда, бизнинг тўлов балансимиз ёмонлашмоқда, дейилади баёнотда. Доннинг нархи камайиб бораётган бир пайтда, ҳукумат қишлоқ хўжалик маҳсулотини асраш учун банк ҳисоби ставкасини ва ҳақини оширмоқда.

СОВЕТ КИШИСИ ЧЕТ ЭЛДА

ТОШКЕНТЛИК ИНЖЕНЕР-СОҲИБ

1978 ЙИЛ ноябрь ойининг охири.

Афғонистонда ғалаба қилган Апрель халқ-демократик инқилобидан кейин мамлакат экономикаси ва хўжалигини юксалтириш борасида кўпдан-кўп тадбир ва чоралар кўраётган энг қизғин давр.

Афғонистон сув хўжалиги ва энергетика ресурслари министрлигига қарашли сув ва ер ресурсларини қидириш бошқармасида кун тартибида турган муҳим масалалардан бири — Қобул шаҳридан 45—65 километр жануброқда жойлашган Логар водийсида ер ости суви орқали минг гектарга яқин ерни суғоришни таъминлаш муҳокама қилинмоқда эди. Бу районда ер ости сувларини аниқлаш учун чуқур гидро-геофизик тадқиқот ишлари олиб борилиши лозим. Ушбу ишни министрликда консультант бўлиб ишлаётган Талъат Маннопбековга топширишга қарор қилинди.

Талъат икки йилдирки, Афғонистонда ер ости сувларини қидириб топиш, уларнинг максимал запаси, минераллиги, ичимлик ва ёки суғоришга яроқлилигини билиш, қидирув ишлари олиб борилаётган зонанинг геологик хусусияти, ер ости сувининг ўртача қатламини аниқлаш ва шунга ўхшаш кўп муаммоларни белгилашда яқиндан ёрдам бермоқда эди.

Тез орада Талъат ака бошлиқ афғон мутахассислари ва ишчиларидан ташкил топган геофизик группа Логар водийсидаги Дашти Банорас, Дашти Халилобод ва Дашти Қатъаи Вазир зонасида гидрогеологик-геофизик қидирув ишларини бошлаб юборди. Бу қидирув ишининг мураккаб томони шунда эдики, ҳалигача Логар водийсидаги гидрогеологик қидирув ишлари олиб борилиши керак бўлган зонада 1973 йили тадқиқот ишлари олиб борилган, сув манбаларини аниқлаш борасида бир неча қудуқлар кавланган, аммо кўпчилигидан сув чиқмаган ва тегишли гидрогеологик маълумотларни олиш имкони бўлмаганди. Булардан ташқари, кўпгина гидрогеологик тадқиқотлар ўтказилиб, асосан Логар шаҳри маркази ва бўлажак Айнак мис комбинатини тегишли сув билан таъминлаш мақсади кўзда тутилди. Энди эса шу районда ҳам катта сув запасини топиш ва уни суғоришга қаратиш масаласини ҳал қилиш зарур эди.

Талъат Маннопбеков Логарда қидирув ишларини бошлаш билан бирга юқоридаги тадқиқотларни синчиклаб ўрганиб чиқди. У қилаётган қидирув ишига шунчалик берилиб кетдики, бўш вақт топди дегунча ҳисобсиз схема ва ҳисоботлар мутолааси билан ҳам шуғулланарди. Зеро, афғонлар айтганидек, «инженер-соҳиб» Талъат ака яхши билардики, Афғонистонда ҳам бошқа Шарқ мамлакатлари қатори ер қадри, сувнинг қиймати ҳамма нарсадан ортиқроқ.

Экспедициянинг Логар вилоятидаги 27 квадрат километр майдонда олиб борган геофизик ишлари натижасида бир неча ўнлаб қудуқлар кавланди. Олдинги қидирув ишларини синчиклаб ўрганиш ва ўтказилган жиддий геофизик қидирув маълумотларига кўра, Талъат ака ушбу райондаги ер ости сув горизонти аввалги тадқиқотлар асосида кавланган қудуқлардан жануброқда эканлигига ишонч ҳосил қилди.

Натижада аниқланган жой пармаланиб, қудуқ кавланди. Олим тахмини амалга кўчди: чуқурлиги 120 метр бўлган қудуқдан бир секундда 30 литр сув чиқди. Тадқиқотлар ер ости сувининг ўртача қалинлигини 30—35 метр, деб кўрсатди. Бу миқдордаги сув кўзда тутилган ерларни суғоришга тўла етиб ортиши аниқланди.

Логар вилоятида ўтказилган экспедиция совет инженер-олими Талъат Маннопбековнинг навбатдаги ишларидан бири эди, холос. Ҳали-ҳали унинг эсида, 1977 йилнинг бошида Афғонистон тупроғида дастлабки иш кунини бошлаганида анча ҳаяжонланганди. Ҳар ҳолда чет эл, ўзга тартиб, ўзгача табиий шароит, иш услуби.

Талъат ака чет эл командировкаси олдидан ўз касбини чуқур эгаллаган, унинг назарий ва амалий «чиғириғи»дан ўтган эди.

1960 йилда Ўрта Осиё Политехника институти геология факультетига кирган Талъат ака геофизика соҳасини танлагани бежиз эмасди. Зеро, геофизика умумий геология фанига кўмакчи соҳа бўлса-да, Талъат ака ҳаддан ташқари бу соҳа билан қизиқиб қолганди. У мураккаб геофизик асбоблар билан «ер томири» уришини жиддий ўрганишга қасд қилди; ўрганганда ҳам геофизиканинг гидрогеология билан боғлиқ соҳасига қизиқди. Кейинги пайтда ер ости сувларининг ўрни, запаси, қатламларини ўрганишда гидрогеологлар тез-тез геофизикани ёрдамга чақирадиган бўлишганди. Айниқса, Ўрта Осиё шароитида бу жуда муҳим эди.

Институтни битиргандан кейин «Ўзбекгидрогеология» трестидаги Мурунтов партиясида иш бошлаган Талъат ака, республика геология-геофизика ташкилотларида катта инженер-геофизик, техноруқ, геофизиклар бошлиғи, Бўстонлиқда инженер-геологик экспедицияси бошлиғи ва бошқа вазифаларда ишлаб келди, ер ости сувларини геофизик усулда қидириб топиш устида ҳам тинмай иш олиб борди.

Ана шу изланиш, қидириш самараси ўлароқ «Марказий Қизилқум шароитида комплекс гидрогеофизик тадқиқотнинг гидрогеология масалаларини ҳал қилишдаги роли» деган мавзуда кандидатлик диссертациясини ёзди, олимга геология-минералогия фанлари кандидати илмий даражаси берилди.

Талъат аканинг Афғонистонда консультант сифатида иш бошлагани кечагидай эсида. Афғонистон энергетика ва сув хўжалиги министрлигида бошқа совет мутахассислари қатори у ҳам афғон ҳамкасблари билан қўлни-қўлга бериб, ишга киришди.

Кунлардан бирида совет мутахассисларининг бошлиғи Александр Александрович Пятигорский Талъат акани чақириб, деди:

— Талъат Маннопбекович! Бизга маълумки, сиз геофизика фанини анча пухта эгаллаган мутахассиссиз. Дўстларимиз жуда масъулиятли бир ишни топширишди. У ҳам бўлса, ҳалигача турли мутахассислар томонидан Афғонистонда ўтказилган геофизик тадқиқотларни бир системага киритишдир. Шу ишни сиз бажарсангиз...

Жами геофизик тадқиқотларни системага солиш, якунлаш! Топшириқ берилган пайтда Талъат ака Кандаҳор вилоятидаги Дашти Бақва, Дашти Жарай ва Дашти Омакайда геофизик қидирув ишлари билан банд эди. Бу ерда инсон заковату меҳнатига муҳтож 5500 гектар ер сувсиз ётарди. Бу ерни суғоришнинг бирдан бир йўли ер ости сувларини излаб топиш ва бу сувни экишга яроқли ерларга оқизиш эди. Бундан ташқари, Афғонистоннинг шимолий қисмида, Қундуз шаҳри билан Шерхон портининг ўртасида 32 минг гектар ерни эгаллаб ётган Ширмойий дашти мавжуд бўлиб, бу ҳам бошқа қидирув ишлари қатори геофизик тадқиқотга, аниқроғи, Талъат ака бошлиқ геофизиклар партиясининг меҳнатига муҳтож эди.

Энди эса яна янги топшириқ...

Ушбу иш Талъат акадан узоқ кечаларни тонгга улашни, бор амалий ва назарий билимни ишга солишни талаб қилди... Иш натижаси кутганидан ҳам яхши чиқди. Шу йили ёзида Афғонистон сув ресурслари ва энергетика министри қўлига кўк муқовали, 200 бетга яқин рус ва инглиз тилларида ёзилган Афғонистонда ўтказилган геофизик тадқиқотлар ҳисоботининг 1-жилди тегди ва министр совет мутахассиси, геофизик олим Талъат Маннопбековга чуқур миннатдорчилик билдирди.

Ҳозир Талъат ака ушбу ишнинг иккинчи жилдини тугатиб, яқин кунларда уни ҳам афғон дўстларимизга топшириш ниятида.

Биз Талъат ака билан суҳбат қилаётганимизда, унинг столида келгуси иш планларини кўрдик. Булар Афғонистон шимолида ичимлик сув билан тўла таъминланмаган Андхой, Шибирғон, Маймана шаҳарларини ер ости суви билан таъминлашга геофизик ёрдам кўрсатиш Лонар Ширмойи даштларидаги ишларни якунлаш ва бошқаларга оид эди.

Талъат Маннопбеков ҳалол меҳнати туфайли совет мутахассислари ва афғон ҳамкасблари орасида катта ҳурмат қозонди. У Афғонистон Демократик Республикасидаги Совет элчихонаси Иқтисодий аппарати томонидан Фахрий ёрлиқ ва афғон ташкилотлари томонидан ташаккурномалар билан тақдирланди.

Ҳасан ҚУДРАТУЛЛАЕВ,
СССР Журналистлар союзининг аъзоси, филология фанлари кандидати.

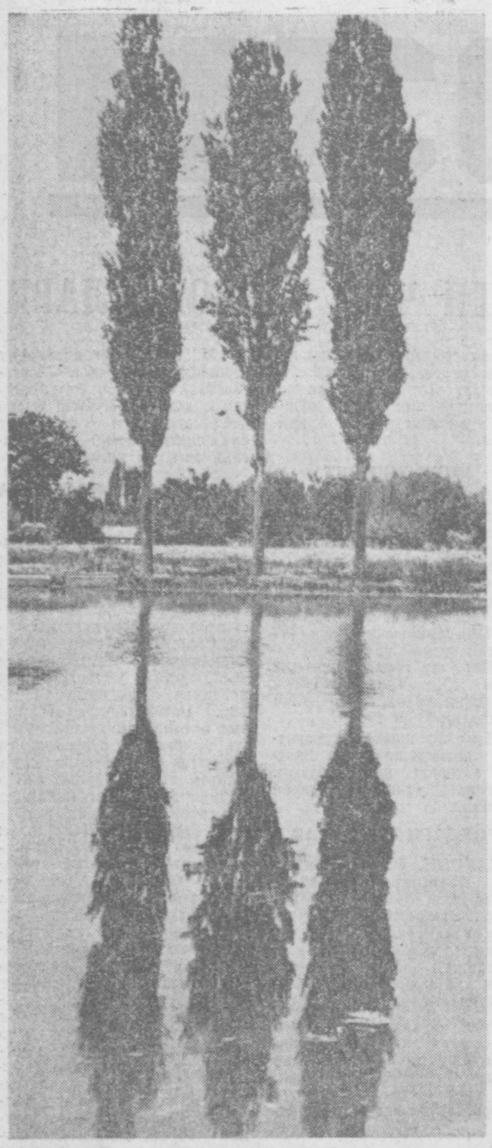

Уч баҳодир — уч терак. А. Абалян фотоэтюди.

Л О Л А

(ЭТЮД)

Ҳар йили баҳор фаслида қир-адирлар баҳмал ёйганда синфдошлар билан лола сайлига чиқамиз. Ҳамма ёқ кўм-кўк! Далаларни кўриб кишининг баҳри-дили очилади, руҳи тетиклашади. Бу йил ҳам баҳор фаслида мўлжалланган манзил — Кумушконга етиб келдик, чойхонада бироз дам олгач, ҳамма ҳар тарафга лола қидириб кетди. Биз беш киши эса қирга қараб йўл олдик. Лола қидириб узоқ юрдик. Ҳориб-чарчаб харсанг тош устига ўтириб, тамадди қила бошладик. Шу пайт қўйларини ҳайдаб бир қиз келиб қолди. Биз ундан қаерда лола борлигини сўрадик. Маълум бўлишича, у қиз ҳам лола теришни ўйлаб келаётган экан. Онасининг бугун туғилган куни бўлиб, у онажонига лола тақдим қилмоқчи экан. Биз бу қиз билан бирга йўлга тушдик. Унинг исми Баҳор, отаси чўпон экан. Баҳор жуда қувноқ, шўх қиз экан. У биз билан худди эски танишлардек сўзлашар, қизиқ гаплар айтиб кулдирар, йўл босганимизни сезмай қолардик.

Биз Баҳорнинг отаси қўй боқадиган жойга тушдан кейин етиб келдик. Чўпонлар даврасида ўтириб, уларнинг суҳбатини эшитгач, яна йўлга тушдик. Баҳор тепаликларга жуда тез югуриб чиқиб, бизни тезроқ юринглар, деб шошилтирарди. Мана ниҳоят, лолазорга етиб келдик. Қип-қизил лолалар киши кўзини қувонтиради. Ҳаш-паш дегунча қучоқ-қучоқ лолалар тердик. Ҳамманинг руҳи кўтарилган, бир-бирига тинмай ҳазил қиларди. Бир оз нафасимизни ростлагач пастга қараб йўл олдик. Йўл-йўлакай чўпонларга меҳмондорчиликлари учун раҳматлар айтиб, шаҳарга таклиф қилдик.

Янги дугонам чўпон қизи Баҳор билан хайрлашадиган дақиқалар ҳам етиб келди. Биз унга раҳматлар айтиб, чойхона томон бурилдик. Бу ерда дўстларимиз бизни кутиб туришган экан. Уларга лолаларни улашдик. Сўнг Баҳор тўғрисида сўзлаб, лолазорни топишда шу қиз бизга кўмаклашганини айтдик.

Йўлга тушдик. Шаҳарга қайтар эканмиз, автобус деразасидан яшил адирларга қарасам, кўз олдимга Баҳор келади. Ҳа, у ҳақиқатдан ҳам исмига монанд, қалби кўркам қиз экан. «Хайр, Баҳор! Яхши қол!» — дейман пичирлаб.

Наргис СУЛАЙМОНОВА.

ОЛИМПИАДА ТАРИХИДАН
факт ва рақамлар

РИМ, 1960 ЙИЛ

Рим Олимпиадасининг тантанали очилиш маросими 1960 йилнинг 25 августида «Форо италико» стадионида бўлиб ўтди. Мусобақаларда 83 мамлакатдан 5348 спортчи иштирок этди. Жами 74 марта Олимпиада рекорди ўрнатилди. Уларнинг 27 таси жаҳон рекордидан ортиқ эди.

Бу рекордларнинг аксариятини СССР спортчилари янгиладилар. Улар программадаги футбол, чим устида хоккейдан ташқари спортнинг барча турларида иштирок этишди. Вакилларимиз 103 та олимпиада медалини қўлга киритдилар. 43 марта стадион узра СССР Давлат гимни янграб, мамлакатимизнинг ол байроғи кўтарилди. Медалларнинг 29 таси кумуш, 31 таси бронза бўлди.

Оғир атлетикачи Юрий Власов Олимпиаданинг энг яхши спортчиси деб тан олинди. У оғир вазнли штангачиларнинг классик учкураш бахсларининг барча турларида рекорд натижа кўрсатди. Турли вазндаги яна беш совет оғир атлетикачиси ҳам медалларга сазовор бўлган.

Киевлик гимнастикачи Борис Шахлин эришган муваффақият ҳам қувонарлидир. У мусобақаларда 7 марта ҳурмат шоҳсупасига кўтарилди. Кўксига тўртта олтин, иккита кумуш, битта бронза медалини тақди. Ёки бу гимнастикачининг бир ўзи Франция терма командаси аъзоларидан кўра кўпроқ медаль олди.

Рим Олимпиадаси энг машҳур боксчилардан бири Муҳаммад Али (Кассиус Клей)ни кашф қилди. У Олимпиада турнирида иштирок этиб, биринчи марта энг катта ғалабага эришди.

Италиялик шамширчи Э. Манджаротти бу сафар бешинчи марта Олимпиада ўйинларида иштирок этди. У спорт билан ошнолашган 25 йиллик фаолияти давомида 13 та олимпиада медалига сазовор бўлди. Шамширчи сўнгги Олимпиадада ўз жамғармасига олтин ва бронза медали қўшди.

Норасмий команда ҳисобида СССР терма командаси 682,5 очко тўплаб, биринчи ўринни эгаллади. Жадвалнинг иккинчи поғонасида турган АҚШ спортчилари 200 очко орқада қолдилар. Социалистик мамлакатларнинг вакиллари муваффақият қозонишди. Энг яхши натижага эришган командалар орасида Венгрия, Польша, Чехословакия спортчилари ҳам бор эди.

Суратда: Пойтахтимизнинг Олмазор массивида қад кўтарган янги турар-жой биноларидан бири.

И. Глауберзон фотоси.

ҒУЛОМ ЗОКИРОВ

Улуғ Ватан урушининг актив қатнашчиси, 1943 йилдан КПСС аъзоси, истеъфодаги милиция генерал-майори, Тошкент область ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг собиқ бошлиғи **Ғулом Зокиров** оғир ва узоқ давом этган касалликдан сўнг 1980 йил 6 июлда 58 ёшида вафот этди.

Ғ. Зокиров Марғилон шаҳрида деҳқон оиласида туғилди. Меҳнат фаолиятини 1939 йил октябрида бошлади. Улуғ Ватан урушининг биринчи кунларидан қўлига қурол олиб, фашист босқинчиларига қарши курашди.

Ғ. Зокиров оғир яраланиб, демобилизация қилингач, 1945 йилда ички ишлар органларига ишга ўтди. У 30 йилдан ортиқроқ ҳуқуқ-тартиботни ва социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш учун курашда қатнашди. Бу вақтлар давомида у милиция органларида қатор оператив ва раҳбар лавозимларида ишлади.

1971 йилдан Тошкент область ижроия комитети ички ишлар бошқармасига раҳбарлик қилди. 1979 йилдан пенсияда эди.

Ғ. Зокиров партия юборган ҳамма участкада катта ташкилотчилик таланти, ишни чуқур билиши, ғайрат ва меҳнатсеварлигини намойиш этди. У юксак талабчанлик, принципиаллик, одамларга хушёр ва эътибор билан муносабатда бўлиш ҳислатлари билан ажралиб турарди.

Жанговар ва меҳнатдаги хизматлари учун Совет Иттифоқининг орден ва медаллари билан тақдирланган. Унга «СССР ички ишлар министрлиги хизмат кўрсатган ходими» фахрий унвони берилган эди.

Ғ. Зокиров бир неча марта Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг аъзоси ва халқ депутатлари область Советининг депутати қилиб сайланган эди.

Коммунистик партиянинг содиқ фарзанди Ғулом Зокиров хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Бир группа ўртоқлари.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ
86-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1980—1981 ўқув йилига
қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Металл бўйича универсал токарь. Ёши 15 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Программалаштирилган станоклар оператори. Ёши 15 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади. Ўқиш муддати 3 йил.

Механика-йиғув ишлари слесари. Ёши 15 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади. Ўқиш муддати 1 ва 3 йил.

Асбобсоз-слесарь. Ёши 15 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Ўқиш муддати 1 ва 3 йил.

Дипломли газ-электр пайвандчи. Ўқиш муддати 2 йил ва 3 йил. 15 ёшдан қабул қилинади.

Электр пайвандчи. Ўқиш муддати 1 йил. 17 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Электр кўтарма кранлари машинисти. Ёши 17 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади. Давлат таъминотидан ташқари стипендия тўланади.

Машина ва механизмлар ремонти слесари. Ўқиш муддати 1 ва 3 йил. Ёши 15 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Пўлат қуювчи. Ўқиш муддати 1 йил. Ёши 18 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Давлат таъминотидан ташқари 80 сўм стипендия тўланади.

Қолипловчи. Ўқиш муддати 1 йил. Ёши 18 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Давлат таъминотидан ташқари 80 сўм стипендия тўланади.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш давомида 3 маҳал иссиқ овқат ва кийим билан таъминланадилар.

ЎҚИШ МУДДАТИ ИШ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртида 2 та техника ижоди тўгараги, радиоҳаваскорлар тўгараги, жумладан эстрада, духовой, миллий чолғу асбоблари ансамбли мавжуддир, 8 та бадиий ҳаваскорлик тўгараги бор. Спорт секцияларнинг 12 тури ишлаб турибди.

Ўқувчилар ёзги каникулларда «Чимён» спорт соғломлаштириш лагерида дам оладилар.

Билим юртини тамомлаганлар олий ўқув юртлари ва техникумларнинг сиртқи ва кечки бўлимларига конкурссиз қабул қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР РУС ВА ЎЗБЕК ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги шаҳодатнома ёки аттестат, турар жойидан справка, 3х4 см ҳажмидаги 6 та фотосурат, характеристика, ота-онасининг иш жойидан справка.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, 52, В. Содиқова кўчаси, 6-уй (4, 5-троллейбусларнинг «Экскаватор заводи», 22, 23, 29-трамвайларнинг «Старт» стадиони бекатлари).

Спорт

МУНОСИБ НОМЗОД НАМУНАСИ

Олимпиада машъаласи бепоён Ватанимизнинг шаҳар ва қишлоқларидан ўтиб тобора Москвага яқинлашмоқда. Саноқли кунлардан сўнг у XXII Олимпиада ўйинлари бошланганлигидан хабар беради.

Спортчиларимиз эса ана шу катта анжуманга қизғин ҳозирлик кўришяпти. Мусобақаларда терма команда сафида СССР спорт шарафини 19 ёшлик тошкентлик велопойгачи Александр Панфилов ҳам ҳимоя қилишига ҳеч кимда шак-шубҳа қолгани йўқ. Ёш спортчи олимпиада иншооти — Крилатское велодромида ўтказилган СССР чемпионатида энг юксак кўрсаткичга эришди. У жойидан қўзғалиб, 1000 метрли масофага ўтказилган пойгада 1 минут 05,016 секунд натижа кўрсатиб, олтин медалга сазовор бўлди. Мамлакат янги чемпионининг бу кўрсаткичи жаҳон ва Бутуниттифоқ рекордларидан анча юқоридир.

Шуниси диққатга сазоворки, чемпионатда иккинчи ўринни эгаллаган К. Хабарцев, учинчи ўринни эгаллаган Э. Рапплар ҳам расмий жаҳон рекордидан юқори натижага эришдилар.

●

БИР ОЙЛИК ТАНАФФУС

Москва Олимпиадаси муносабати билан олий лига футбол командалари бир ойлик танаффусга чиқдилар. Танаффус олдидан бўлиб ўтган 16-тур ўйинларида қуйидаги натижалар қайд қилинди: «Арарат» — «Черноморец» — 1:1, «Динамо» (Тб) — «Динамо» (К) — 0:1, «Қайрат» — «Нефтчи» — 2:1, «Пахтакор» — «Кубань» — 1:1, «Шахтёр» — «Динамо» (Мн) — 2:1, «Зенит» — «Карпати» — 1:0, «Торпедо» — «Локомотив» — 1:2, «Спартак» — ЦСКА — 0:1, СКА — «Динамо» (М) — 1:1.

Турнир жадвалини ҳамон пойтахт спартакчилари бош қариб боришяпти. Улар активига 23 очко ёзилган. 22 очко тўплаган Киевнинг «Динамо» командаси иккинчи, 19 очко жамғарган «Зенит» коллективи учинчи ўринни эгаллаб турибди.

«Пахтакор» ҳисобида эса 13 очко бор. Командамиз жадвалда 13-ўринни эгаллаб турибди. Пахтакорчилар навбатдаги тур ўйинларини ўз майдонларида 5 августда Тбилисининг «Динамо» коллективи билан ўтказадилар.

МАДАНИЙ ҲОРДИҚ МУАММОЛАРИ

Ҳарорат тобора кўтарилаётган шу жазирама кунларда бир лаҳза бўлса ҳам соя-салқин боғ-роғлар қўйнида ҳордиқ чиқаришга нима етсин. Айниқса, бундай иссиқ кунларда чўмилиш кишига ўзгача ҳузур бағишлайди. Областимиз шаҳар ва қишлоқларида меҳнаткашларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун барча шарт-шароитларга эга бўлган маданият ва истироҳат боғлари, соғломлаштириш лагерлари, санаторий-профилакторийлар, чўмилиш ҳавзалари — кўллар ишлаб турибди.

Тошкент шаҳри меҳнаткашларига зарур имкониятлар яратиш йўлида амалий ишлар қилинмоқда. Шаҳар четига жойлашган «Бахт» ва «Роҳат» кўллари дам олиш зоналарига ҳар куни 20 мингдан ортиқ киши келади.

Хўш, бу оромгоҳларда улар учун қандай қулайликлар бор? Шаҳарликларнинг кўнгилли дам олишлари учун зарур шарт-шароитлар яратилганми? Ана шу саволлар бизни йўлга отлантирди.

ЖАЗИРАМАДА ЖОЙ ИЗЛАБ

«Бахт» кўлига етиб келганимизда айни кун қизиган пайт эди. Идорада дам олиш зонаси директорининг хўжалик ишлари бўйича ўринбосари О. Ҳамдамов хотиржам ўтирарди. Бироқ, кўл атрофини айланиб ҳақиқий аҳвол билан танишар эканмиз, хотиржамликка берилиш вақти эмаслигининг гувоҳи бўлдик.

Кўл одамлар билан гавжум. Аммо кўпчилик сувга тушолмай хуноб: гардероблар йўқ, ўриндиқлардан фойдаланай дейилса, уларнинг кўпчилиги ҳам синиқ, яроқсиз ҳолда. Бу ерда на аёллар, на эркаклар учун кийиниш хоналари бор. Қум устидаги соябонлар ағдарилиб ётибди. Ҳеч бир жойда чўмилиш қонун-қоидалари ёзилмаган. Сув ва ҳаво ҳарорати кўрсаткичларини учратмайсиз. Болаларнинг чўмилиши учун мўлжалланган жой ҳам талаблар даражасида эмас.

— Қандай дам олаяпсизлар? — сўраймиз Тошкентдаги 2-тикувчилик фабрикаси ишчиси Мавлуда Алимовадан.

— Нимасини айтайлик. Мақташга арзигулик ҳеч нарса йўқ. Мана бу лимонад билан пивони ҳозиргина дўкондан сотиб олган эдик. Оғизга олиб бўлмайди. Ачиб кетган. Бошқа дўконлар йўқ бўлганидан кейин нима ҳам қилардик?

Дарҳақиқат, бу аёлнинг гапларида жон бор. Кўл бўйида жойлашган Ҳамза район ошхоналар трестига қарашли «Бахт» кафеси филиалининг сотувчиси Убайдулла Маҳмудовнинг қўли-қўлига тегмайди.

— Энди... Бугун шундай бўлиб қолибди-да. Боя мотоциклда бир яшик пиво олиб келгандик, — изоҳ беради сотувчи. — Кафеда ўтмай қолган экан, сотиб юборарсан, деб бу ёққа юборишибди...

Дўкон ичида 10 яшик пиво турарди. Улар заводдан роса бир ҳафта аввал чиқарилган экан. Сал нарироқдаги яшикларда турган бўш шишалар орасида эса вино шишалари ҳам кўзга яққол ташланади.

Шу орада олдимиздан «Жигули» машинаси катта тезлик билан ўтиб қолди. Пляжга берухсат кирган шофёрни тартибга чақириб қўйиш ҳеч кимнинг ҳаёлига ҳам келмади. Ваҳоланки, соясига автомашиналар келтириб қўйилган бостирмаларнинг пештоқига «Машина қўйиш таъқиқланади» деган ёзув осиб қўйилибди.

Белгиланган тартиб бўйича шахсий автомашиналарни қўйиш учун алоҳида жой ажратилиши керак. Дам олиш зонаси ходимлари эса бу ерга киритилган машинадан ҳақ олишни ёддан чиқаришмайди, лекин уларни қаерга қўйиш лозимлигини назорат қилиш тўғрисида ўйлаб ҳам кўришмайди.

ТЕШИК ҚАЙИҚЛАР

Дам олиш зонасига ташриф буюрувчилар спорт анжомлари билан қандай таъминланганликлари ҳақида қизиққанимизда бундан ҳам ачинарли аҳволга дуч келдик.

— Бизларда бундай нарсалар йўқ. Ҳар ким ўз ғамини еб келсин-да, — пинагини бузмай, дейди О. Ҳамдамов.

Бир вақтлар кўл бўйида баскетбол, волейбол майдончалари бўларди. У жойларда ҳозир спиртли ичимликларнинг шишалари сочилиб ётибди. Бир четда эса синиқ ғишт парчаларидан ясалган «қўлбола» ўчоқ кўзга ташланади.

Кўлда прокатга бериладиган қайиқлар ҳам талаблар даражасида эмас. Мавжуд 68 та қайиқдан 22 таси яроқсиз ҳолда, уларнинг бирортаси ҳам қутқариш воситалари билан жиҳозланмаган. Қайиқ станцияси бошлиғи Б. Тожиназаровнинг айтишича, прокатга талаб катта. Лекин... Оиласи билан Марҳамат районидан дам олишга келган Иброҳим Султоновнинг прокатга олган қайиғи ичига сув кириб кетяпти. Тешиқ қайиқда бирор фалокат юз бериши мумкин. Станция ходимлари бу ҳақда ўйлаб кўришмайди.

Дам олиш зонасида бундай камчиликларни яна кўплаб келтириш мумкин. Албатта, бу тартибсизликлар оқибатида кўнгилсиз ҳодисалар рўй бериб турибди. Зона қутқариш пунктида бўлганимизда бу янада яққолроқ равшан бўлди.

— Бугуннинг ўзида шаҳардаги 1-троллейбус депосининг мастери В. Шатицкийни икки марта чўкишдан қутқариб қолдик, — дейди қутқарувчилар группаси бошлиғи О. Келдиёров. — У маст ҳолатда сувга тушганлиги учун ана шундай кўнгилсиз ҳодиса содир бўлган.

Қутқарилганларни қайд этиб бориш дафтаридан яна 11 кишининг исми-фамилиясини ўқидик. Уларнинг барчаси спиртлик ичимликларни истеъмол қилиб чўмилишган.

Тартиббузарларга қарши тегишли чоралар кўрилмаётганлиги, уларга зарур кўрсатмалар бериб борилмаётганлиги туфайли ана шундай хунук воқеалар содир бўлаётир.

«РОҲАТ» НОМИГА МУНОСИБМИ?

«Роҳат» кўли дам олиш зонасида маъмуриятнинг жонли фаолиятини сезиш мумкин. Шахсий автомашиналарга махсус жой ажратилган. Кўл бўйидаги серсоя дарахтлар орасида ўриндиқлар бор. Прокат пункти ишлаб турибди.

Шу йилнинг ўзида 9 минг сўмга қайиқ, 7 минг сўмга бошқа анжомлар сотиб олинди. Дам олиш зонаси қошида ташкил этилган иккита медицина пункти ва 12 кишидан иборат қутқарувчилар группаси, халқ кўнгилли дружиначилари ҳамиша ўз постларида сергак.

— Дам олиш зонамизни «Ташсельмаш» заводи ва Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси оталиққа олган, — дейди директор А. Жалилов. — Оталиқ ташкилотлардан хурсандмиз. Улар мунтазам равишда турли тадбирлар уюштиришади.

Дам олиш зонаси боғини янада ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга эътибор берилаяпти. Лекин ҳали ҳамма ишлар ҳам мақтовга сазовор эмас. Кўлнинг айрим жойларида сув ифлосланаяпти. Болалар махсус жой ажратилган бўлишига қарамай, дуч келган жойда чўмилишяпти. Бу ҳақда ҳеч ким қайғурмайди. Айрим шахслар томонидан дам олиш зонасида спиртли ичимликлар истеъмол қилинаётганлиги ҳам назорат остига олинмаган.

Дам олувчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш, савдо-сотиқ ишларини ташкил қилишда ҳам камчиликлар рўй бермоқда. Агар бу ерда кўчма савдо шохобчалари дам олиш кунларидан бошқа пайтларда ҳам ишлаб турганида, айни муддао бўлар эди. Чунки, «Роҳат» қайси кун бўлишидан қатъий назар ҳамиша гавжум.

Кўриниб турибдики, шаҳримиздаги дам олиш зоналарида ҳали ҳал этилмаган муаммолар анчагина. Меҳнаткашларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун ҳали бир қатор тадбирларни амалга ошириш керак. Жумладан, дам олиш зонаси маъмуриятлари оталиқ ташкилотлар билан алоқаларини янада мустаҳкамлашлари талаб қилинади. Шаҳар маданият бошқармаси хилма хил қизиқарли ўйинлар, ташкил қилса бўлади. Умумий овқатланиш тармоғи орқали муздек ичимликлар, музқаймоқ ва бошқа озиқ-овқатлар савдосини жонлантириш керак.

Кўллар атрофида тартиб ўрнатиш мақсадида халқ дружиначилари постлари ташкил этиш, уларнинг фаолиятини янада активлаштириш мақсадга мувофиқдир. Бунда маъмурият, оталиқ ташкилот ва милиция органлари ҳамкорликда иш олиб боришлари даркор. Шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармаси медицина пунктлари ташкил этиб, чўмилиш қонун-қоидаларини тушунтириб турса, эҳтиёж сезилганларга медицина ёрдами кўрсатишга шай бўлса деймиз. Радиоузеллардан фойдаланиш, дам олувчиларни кўнгилсиз ҳодисалардан огоҳлантириб туриш ҳам яхши самара беради.

Иттифоқимизнинг намунали дам олиш зоналарида тўпланган тажрибадан фойдаланиш керак. Шундагина ёз саратонининг ҳар бир куни кўнгилли ва сермазмун ўтади.

З. МУҲАММАДЖОНОВ,
Қ. КАРИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари.
А. ҲАЙДАРОВ,
Н. УТЕГЕНОВ,
ТошДУ журналистика факультетининг студентлари.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» РЕЙДИ

КАШФИЁТЛАР

ИЛОН ИНКУБАТОРИ

Озарбайжонлик олимларнинг ихтироси қимматли дори олишда ишлатиладиган хом ашё — захарли илонлар сонини сақлаб қолиш ва кўпайтиришга ёрдам беради. Улар захарли чипор илон тухумини очириш оригинал усулини таклиф этдилар. Олимлар ясаган инкубаторда заҳарли илонларнинг камида 80 процент тухуми — табиатдагидан анча кўпи очиб чиқади.

Озарбайжон ССР Фанлар Академияси зоология институти — ҳайвонот эмбриологияси ҳайвонот лабораториясида илон инкубацияси учун табиий шароитларга мумкин қадар кўп яқинлаштирилган шароитлар яратилди. Инкубаторда энг қулай ҳарорат, намлик, ёритиш режими автомат тарзда сақлаб турилади. Конструкция захарли чипор илон тухуми ниҳоятда нозиклигини (унда пўст ўрнида юмшоқ қобиқ толаси бор, холос) назарда тутиб, тухум остига нам қипиқ солинишини тақозо этади.

Олимларнинг бу иши заҳарли илон урчиткшни саноат негизида йўлга қўйиб, шифобахш заҳар олишга имкон беради.

Н. БАРСКИЙ,
ТАСС мухбири.
Боку.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильм. 10.20 — Пристань нариги қирғоқда. Бадиий фильм, 11.20 — Ҳаммаси болаликдан бошланади. 12.10 — Концерт. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.40 — Ҳунар-техника таълими билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади. 16.10 — Боликнинг сўнгги ёзи. Бадиий фильм. 2-серия. 17.15 — Ёшлар адреслари. 18.15 — Меҳнат шоншуҳрати байроқдорлари. 18.30 — П. Чайковский. 4-симфония. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — «Время» программасининг почтаси. 20.00 — Музикали программа. 20.30 — Жак Оффенбах. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Телевизион викторина. 23.05 — Дунё воқеалари. 23.20 — Концерт.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

18.20 — Қўғирчоқ фильм. 18.35 — Қувноқлар даврасида. 19.05 — Ўзбекистоннинг зарбдор қурилишларида. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Музикали кўрсатув. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ғўза парвариши илғорларига тенглашинг. 22.20 — Уруш ва тинчлик. Бадиий фильм. 1-серия.

II.

20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Абитуриент—80. 20.55 — Москвага жўнайдиган поезд. 21.10 — Математика. 22.10 — Телеспектакль.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва халқ депутатлари область Совети ижроия комитети 1943 йилдан КПСС аъзоси, область партия комитетининг аъзоси, Улуғ Ватан урушининг актив қатнашчиси, Тошкент область ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг собиқ бошлиғи, истеъфодаги милиция генерал-майори

Ғулом ЗОКИРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар ҳамда марҳумнинг қариндошлари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этадилар.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 08336. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Б. 1642.